

VII
C. 34700.
g. 19

Dijaski koledar
1895

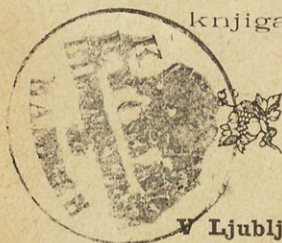
34700, VII, C, g,

Dijaški
KOLENDAR
za navadno leto

1895.

IV. letnik.

Uredil in založil Anton Zagorjan
knjigar.



V Ljubljani.

Tisk „Národne Tiskarne“.
1894.

Vse pravice pridržane.

030058576

Vsebina.

Stran

Koledar. (Od 1. sept. 1894. do konca 1895. l.)	
Rodopis cesarske rodovine	17
Astronomiške beležke za 1895. l.	19
Ključ za določitev vremena	22
Lestvica za odmero kolkovine	23
Žrebanje avstro-ogerskih srečk l. 1895.	24
Seznamek vred. kovinskega denarja	27
Svetovne poštne pristojbine za pisma	29
Brzjavni tarif	30
Deželne barve	31
Fran Levstik	33
Dijaški prijatelj:	
1. O srednji šoli	40
2. Pogoji za vzprejem na srednje šole	41
3. Zrelostne izkušnje	41
4. Šolnina	44
5. Ustanove	44
Srednja učilišča na Slovenskem:	
a) Gimnazije	45
b) Realke	46
c) Učiteljišča	47
Visoke šole v Avstriji:	
a) Vseučilišča in farmacevtiški kurzi	48
b) Tehniške visoke šole	49
Šole za umetniško in strokovno izobrazbo:	
a) Visoke šole	50
b) Srednje šole	50
c) Obrtne šole	50

- d) Strokovne šole
- e) Obrtno nadaljevalne šole

Trgovske šole:

- a) Visoke šole
- b) Srednje šole

Šole za poljedel., gozdarstvo in rudarstvo:

- a) Visoke šole
- b) Srednje šole
- c) Male šole

Strokovne šole za živinozdravstvo

Podkovske šole

Glasbene šole

Navtiške šole

Vojaška učilišča

- a) Visoke šole
- b) Srednje šole
- c) Kadetne šole

Moji učitelji

Moji sošolci

Zapisek domačih nalog

Počitki na srednjih šolah avstrijskih

Zapisek knjig

Razreditev šolskih ur

Evropski vladarji

Deželni šolski nadzorniki

Hrvatsko narodno pesništvo

Oznanila.



Koledar 1894/95.



Hrvatsko-srbsko: **Rujan.** — Češko: **Zari.** —
 Poljsko: **Wrezien.** — Rusko: **Сентябрь.**

Onevi		Godovi	Zapisnik
1	Sob.	Egidij, Verena	
Jezus ozdravi vodeničnega.			
2	Ned.	16 Angeljska	
3	Pon.	Evfemija in tov.	
4	Tor.	Rozalija, Ida	
5	Sred.	Lovrencij, Viktorin	
6	Čet.	Hermogen, Petronij	
7	Pet.	Albin, Regina	)
8	Sob.	Rojstvo Mar.	
O največji zapovedi.			
9	Ned.	17 Ime Marije	
10	Pon.	Nikolaj Tol.	
11	Tor.	Prot in Hijacint	
12	Sred.	Macedonij, Tobija	
13	Čet.	Virgilij, Amijat	
14	Pet.	Povišanje sv. kr.	
15	Sob.	Nikodem	☩
Jezus ozdravi mrtvoudnega.			
16	Ned.	18 Ijudmila	
17	Pon.	Lambert, Hildegard	
18	Tor.	Tomaž Vil., Metodij	
19	Sred.	† Kvat. Januarij	
20	Čet.	Evstahij, Suzana	
21	Pet.	† Kvat. Matevž	
22	Sob.	† Kvat. Mavricij	☾
Prilika o kraljevi ženitnini.			
23	Ned.	19 Tekla	
24	Pon.	Mar. Dev. reš. ujetn.	
25	Tor.	Kleofa, Firmin	
26	Sred.	Justina, Ciprijan	
27	Čet.	Kozma in Damijan	
28	Pet.	Večeslav	
29	Sob.	Mihael, arh.	☩
Jezus ozdravi kraljičevega sina.			
30	Ned.	20 Hijeronim	

Prazniki: 1. Egidij, na Koroškem. — 28. Večeslav, na Češkem.
 — 29. Mihael, v Galiciji. — 30. Hijeronim, v Dalmaciji.

Dan se krči za 1 uro 42 min.

Hrvatsko-srbsko: Listopad. — Češko: Rije
— Poljsko: Pazdziernik. — Rusko: Октябрь

Dnevi		Godovi	Zapisnik
1	Pon.	Remigij, Areta	
2	Tor.	Leodegar, Teofil	
3	Sred.	Kandid, Evald	
4	Čet.	Francišek Seraf	
5	Pet.	Placid in tov.	
6	Sob.	Brunon, Fida	)
Prilika o kraljevem računu.			
7	Ned.	21 Rož. venca	
8	Pon.	Brigita, Simeon	
9	Tor.	Dionizij, Abraham	
10	Sred.	Francišek Borg.	
11	Čet.	Nikazij, Emilijan	
12	Pet.	Maksimilijan	
13	Sob.	Edvard, Koloman	
Dajte cesarju, kar je cesarjevega.			
14	Ned.	22 Kalist	☿
15	Pon.	Terezija, Brunon	
16	Tor.	Gal, Maksima	
17	Sred.	Jadviga, Viktor	
18	Čet.	Luka, evang.	
19	Pet.	Peter Alk., Etbin	
20	Sob.	Vital, Felicijan	
Jezus obudi Jajrovo hčer.			
21	Ned.	23 Posv. cerk.	☾
22	Pon.	Kordula, Saloma	
23	Tor.	Janez Kap., Etbin	
24	Sred.	Rafael, arh.	
25	Čet.	Krišpin, Bonifacij	
26	Pet.	Evarist, Lucijan	
27	Sob.	Sabina, Frumencij	
Jezus ozdravi gobovca			
28	Ned.	24 Simon in Juda	☿
29	Pon.	Narcis, Hijacint	
30	Tor.	Klavdij, Marcel	
31	Sred.	† Volbenk	

17. Jadviga, praznik v Šleziji.

Dan se krči za 1 uro 40 min.

Hrvatsko-srbsko: Studeni. — Češko: Listopad.
— Poljsko: Listopad. — Rusko: Ноябрь.

Dnevi	Godovi	Zapisnik
1 Čet.	Vsi svetniki	
2 Pet.	Verne duše, Just	
3 Sob.	Hubert, Ita	
Jezus pomiri vihar na morju.		
4 Ned.	25 Karol Boromej	
5 Pon.	Caharija	D
6 Tor.	Lenart, Sever	
7 Sred.	Engelbert	
8 Čet.	Bogomir	
9 Pet.	Božidar, Orest	
0 Sob.	Andrej Avelin.	
O dobrem semenu in ljuliki.		
1 Ned.	26 Martin, šk.	
2 Pon.	Martin, p. m.	
3 Tor.	Stanislav Kostka	25
4 Sred.	Sčrapijon, Klem.	
5 Čet.	Leopold, Jedert	
6 Pet.	Edmund, Otmar	
7 Sob.	Gregorij, Hugon	
Pril. o gorčičnem sem. in kvasu.		
8 Ned.	27 Odon	
9 Pon.	Elizabeta, Poncijan	
10 Tor.	Feliks Val.,	C
11 Sred.	Darov. Mar. Dev.	
12 Čet.	Cecilija, Maver	
13 Pet.	Klemen, Felicita	
14 Sob.	Janez od križa	
O razdejanju Jeruz. in o sodbi.		
15 Ned.	28 Katarina	
16 Pon.	Konrad, Peter	
17 Tor.	Virgil, Ahacij	25
18 Sred.	Eberhart, Sosten	
19 Čet.	Saturnin, Filomen	
0 Pet.	Andrej, apost.	

2. Just, praznik na Tržaškem. — 15. Leopold, praznik na gorenjem in nižjem Avstrijskem.
Dan se krči za 1 uro 18 min.

Hrvatsko-srbsko : Prosinac. — Češko : Prosinec
— Poljsko : Grudzień. — Rusko : Декабрь.

Onevi		Godovi	Zapisnik
1	Sob.	Eligij, Natalija	
O poslednji sodbi.			
2	Ned.	1 adv. Bibijana	
3	Pon.	Francišek Ksaver	
4	Tor.	Barbara, Peter Zlat.	
5	Sred.	Saba, Krišpin	D
6	Čet.	Nikolaj	
7	Pet.	† Ambrozij	
8	Sob.	Preč. sp. Mar.	
Janez Krstnik v ječi.			
9	Ned.	2 adv. Sir, škof	
10	Pon.	Evlalija, Melhijad	
11	Tor.	Damaz, Tason	
12	Sred.	Sinezij, Kolumb	25
13	Čet.	Lucija, Otilija	
14	Pet.	Spiridijon, Nikazij	
15	Sob.	Jarnež, Kristina	
Jan. Krst. pričuje o Kristusu.			
16	Ned.	3 adv. Albina	
17	Pon.	Lazar, Berta	
18	Tor.	Gracijan, Desiderat	
19	Sred.	† Kvat. Nemezij	C
20	Čet.	Liberat, Kristijan	
21	Pet.	† Kvat. Tomaž	
22	Sob.	† Kvat. Demetrij	
Jan. Krst. poklican v prerok.			
23	Ned.	4 adv. Viktorija	
24	Pon.	† Adam in Eva	
25	Tor.	Božič. Roj. G.	
26	Sred.	Štefan, Dijonizij	
27	Čet.	Janež, evang.	25
28	Pet.	Nedolžni otročiči	
29	Sob.	Tomaž, David	
Simon in Ana oznan. Gospoda.			
30	Ned.	N. p. n. I. Nicefor	
31	Pon.	Silvester, Pavlina	

14. Spiridijon, praznik v Dalmaciji.

Dan se krči do 21. za 19 min. in zopet vzraste do konca meseca za 5 min.

Hrvatsko-srbsko: Siečanj. — Češko: Leden. —
 Poljsko: Styczen. — Rusko: Январь.

Onevi	Godovi	Zapisnik
1 Tor.	Novo leto	
2 Sred.	Makarij, opat	
3 Čet.	Genovefa	
4 Pet.	Tit, škof, Izabela	Ⓜ
5 Sob.	Telesfor, Simeon	
O modrih iz Jutrovega.		
6 Ned.	Sv. 3 kralji	
7 Pon.	Valentin, Krišpin,	
8 Tor.	Severin, Erhard	
9 Sred.	Julijan in Bazilisa	
10 Čet.	Pavel, pušč., Agaton	
11 Pet.	Higin, Pavlin šk.	☿
12 Sob.	Arkadij, Ernest	
Ko je bil Jezus 12 let star.		
13 Ned.	1 Ep. Veronika, d.	
14 Pon.	Hilarij, Feliks iz N.	
15 Tor.	Maver, Izidor	
16 Sred.	Marcel, Honorat,	
17 Čet.	Anton, pušč., Sulpicij	
18 Pet.	Sv. Petra stol	☾
19 Sob.	Kanut, Agricij	
O ženitnini v Kani Galilejski.		
20 Ned.	2 Ep. Ime Jez.	
21 Pon.	Neža dev., Majnard	
22 Tor.	Vincencij, muč.	
23 Sred.	Rajmund, sp.	
24 Čet.	Timotej, šk., Babila	
25 Pet.	Spr. Pavla. ap.	☿
26 Sob.	Polikarp, Pavel	
Jezus ozdravi gobovca.		
27 Ned.	3 Ep. Janez Zlat.	
28 Pon.	Julijan, Marjeta	
29 Tor.	Frančišek Sal.	
30 Sred.	Janez mil., šk.	
31 Čet.	Peter Nol.	

Hrvatsko-srbsko: Veljača. — Češko: Unor. —
Poljsko: Luty. — Rusko: Февраль.

Onevi		Godovi	Zapisnik
1	Pet.	Ignacij (Ognjeslav)	
2	Sob.	Svečnica	
Jezus pomiri vihar na morji.			
3	Ned.	4 Ep. Blaž, škof	D
4	Pon.	Andrej Kor., Ver.	
5	Tor.	Agata	
6	Sred.	Rotija, Amand, šk.	
7	Čet.	Romuald, Rihard	
8	Pet.	Janez spozn., Juv.	
9	Sob.	Apolonija, Ciril	☿
Prilika o delavcih v vinogradu.			
10	Ned.	1 pp. Šolastika	
11	Pon.	Deziderij, Adolf, šk.	
12	Tor.	Evlalija, Melecij, šk.	
13	Sred.	Katarina, Jordan	
14	Čet.	Valentin, Zojil	
15	Pet.	Favstin in Jovita	
16	Sob.	Julijana, Onesim	☾
Prilika o sejalcu in semenu.			
17	Ned.	2 pp. Silvin, škof	
18	Pon.	Simeon, Flavijan	
19	Tor.	Konrad, sp., Viktor	
20	Sred.	Eleuterij, Evharij	
21	Čet.	Maksimilijan, Eleon.	
22	Pet.	Stol sv. Petra	
23	Sob.	Marjeta Kortonska	
Jezus ozdravi slepca.			
24	Ned.	3 pp. Matija, ap.	☿
25	Pon.	Valburga, Vikt.	
26	Tor.	Pust, Porfirij, šk.	
27	Sred.	† Pepelnica, Leander	
28	Čet.	Roman, šk., Ožbolt	

Hrvatsko-srbsko: Ožujak. — Češko: Brezen. —
Poljsko: Marzec. — Rusko: Мартъ.

Dnevi		Godovi	Zapisnik
1	Pet.	Albin, šk., Svitbert	
2	Sob.	Simplicij, papež	
Jezusa skuša hudič			
3	Ned.	1 post. Kunigunda	
4	Pon.	Kazimir, Adrijan	D
5	Tor.	Friderik (Miroslav)	
6	Sred.	† Kvat. Fridolin	
7	Čet.	Tomaz Akv., c. uč.	
8	Pet.	† Kvat. Janez od B.	
9	Sob.	† Kvat. Frančiška	
Jezus se na gori spremeni.			
10	Ned.	2 post. 40 muč.	
11	Pon.	Heraklij, Cozim	E
12	Tor.	Gregorij, Maks.	
13	Sred.	Rozina, Evfrazija	
14	Čet.	Matilda, Evtihij	
15	Pet.	Longin, Felicita	
16	Sob.	Heribert, Evzebija	
Jezus izžene hudiča iz mutea.			
17	Ned.	3 post. Jedert	
18	Pon.	Ciril Jeruz., Edv.	C
19	Tor.	Jožef	
20	Sred.	Patricij, Nicetas	
21	Čet.	Benedikt, Serapijon	
22	Pet.	Oktavijan, Bazil	
23	Sob.	Viktorijan, Miklavž	
Jezus nasiti 5000 mož.			
24	Ned.	4 post. Gabrijel	
25	Pon.	Oz. Mariji Dev.	
26	Tor.	Emanuel, Ludger	25
27	Sred.	Rupert, Avgusta	
28	Čet.	Janez, pušč., Ksist	
29	Pet.	Ciril, šk., Avgusta	
30	Sob.	Kvirin, Angelika	
Judjé hočejo Jezusa kamnjati.			
31	Ned.	5 post. Modest	

Praznik: 19. Jožef, na Kranjskem, Koroškem, Primorskem,
Solnograškem, Štajarskem in severnem Tirolskem.
Dan vzraste za 1 uro 45 min.

Hrvatsko-srbsko: Travanj. — Češko: Dube
— Poljsko: Kwicien. — Rusko: Апрель.

Onevi	Godovi	Zapisnik
1 Pon.	Hugon, škof	
2 Tor.	Francišek Pavl.)	
3 Sred.	Rihard, Irena	
4 Čet.	Izidor, šk., Rozamil.	
5 Pet.	Mar. Dev. 7 žal.	
6 Sob.	Sikst, pap. Celestin	
Jezus častito jezdi v Jeruzalem.		
7 Ned.	6 post. (cvetna)	
8 Pon.	Dioniz, Makarija	
9 Tor.	Marija Kleofa ☉	
10 Sred.	Ecehijel, Antonij	
11 Čet.	† Vel. čet. Leon	
12 Pet.	† Vel. pet. Saba	
13 Sob.	† Vel. sob. Hermen.	
Jezus vstane od smrti.		
14 Ned.	Velika noč	
15 Pon.	Vel. pond. Helena	
16 Tor.	Turibij, šk., Kalist	
17 Sred.	Anicet, Rudolf ☾	
18 Čet.	Apolonij, Elevter.	
19 Pet.	Leon IX., pap., Ema	
20 Sob.	Marcelin, Sulpicij	
Jezus se prikaže pri zaprtih vratih.		
21 Ned.	1 pov. (bela) Anz.	
22 Pon.	Sotor in Kaj, Rob.	
23 Tor.	Adalbert (Vojteh)	
24 Sred.	Jurij, m., Bona, m.	
25 Čet.	Marko, evang. ☼	
26 Pet.	Klet, Marcelin p.	
27 Sob.	Peregrin, Anastazij	
Jezus se imen. dob. pastirja.		
28 Ned.	2 pov. Vital, Pavel	
29 Pon.	Peter, m., Antonija	
30 Tor.	Katarina Sienska	

24. Jurij, sopraznik na Kranjskem.

Dan vzraste za 1 uro 39 min.

Hrvatsko-srbsko: Svibanj. — Češko: Kveten.
— Poljsko: Maj. — Rusko: Mañ.

Dnevi		Godovi	Zapisnik
1	Sred.	Filip in Jakob	D
2	Čet.	Atanazij, Žiga	
3	Pet.	Najdba sv. križa	
4	Sob.	Florijan (Cvetko)	
Jezus napove svoj odhod.			
5	Ned.	3 pov. Var. sv. Jož.	C
6	Pon.	Janez, evang.	
7	Tor.	Stanislav, Gizela	
8	Sred.	Prikazen Mihaela, ar	
9	Čet.	Gregor Nac.	
10	Pet.	Izidor, sp., Ant.	
11	Sob.	Mamert, Gandolf	
Jezus obeta učencem sv. Duha.			
12	Ned.	4 pov. Pankracij	C
13	Pon.	Servacij, Glicerija	
14	Tor.	Bonifacij, Pahomij	
15	Sred.	Zofija, m., Hilarij	
16	Čet.	Janez Nep., muč.	
17	Pet.	Paškal, Ubald.	
18	Sob.	Feliks (Srečko)	
Jezus uči o moči molitve.			
19	Ned.	5 pov. Celestin	Križ.
20	Pon.	Bernardin, Baz.	
21	Tor.	Valens, Feliks	
22	Sred.	Helena, Julija	
23	Čet.	Krist. vnebohod	
24	Pet.	Marija Devica	
25	Sob.	Urban (Vrban)	
Jez gov. o pričeivanju sv. Duha			
26	Ned.	6 pov. Filip Ner.	D
27	Pon.	Magdalena, Janez	
28	Tor.	German, šk., Just	
29	Sred.	Maksim, Feliks I.	
30	Čet.	Ferdinand, Feliks	
31	Pet.	Angela M., Kanc.	

7. Stanislav, praznik v okraji mesta Krakova, na Rusko-Poljskem in v Poznanju. — 16. Janez Nep., praznik na Češkem.
Dan vzraste za 1 uro 17 min.

Hrvatsko-srbsko: Lipanj. — Češko: Červen. —
Poljsko: Czerwiec. — Rusko: Июнь.

Onevi	Godovi	Zapisnik
1 Sob.	† Juvencij, Gracijana	
Jez. gov. o sv. Duhu in ljubezni.		
2 Ned.	Bink. nedelja	
3 Pon.	Bink. pon. Klot.	
4 Tor.	Kvirin, šk., Optat	
5 Sred.	† Kvat. Bonifacij	
6 Čet.	Norbert, Bertrand	
7 Pet.	† Kvat. Robert	☿
8 Sob.	† Kvat. Medard.	
Meni je vsa oblast dana.		
9 Ned.	1 Sv. Trojica	
10 Pon.	Marjeta, Asterij	
11 Tor.	Barnaba, Marcijan	
12 Sred.	Janez Fak., Onufrij	
13 Čet.	Sv. Reš. telo, A. P.	
14 Pet.	Bazilij, šk., Elizej	
15 Sob.	Vid, Modest i. t.	☾
Prilika o veliki večerji.		
16 Ned.	2 Franc Regij, sp.	
17 Pon.	Adolf, šk., Lavra	
18 Tor.	Marka in Marcelijan	
19 Sred.	Gervazij in Protazij	
20 Čet.	Silverij, Florentina	
21 Pet.	Srce Jez., Aloj.	
22 Sob.	Pavlin, Ahacij	☿
Prilika o zgubljeni ovci.		
23 Ned.	3 Eberhard, škof	
24 Pon.	Janez Krstnik (roj.)	
25 Tor.	Prosper, šk., Viljem	
26 Sred.	Janez in Pavel, Rud.	
27 Čet.	Hema, Vladislav	
28 Pet.	† Leon II., Irenej	
29 Sob.	Peter i. Pavel	☾
O velikem ribjem vlaku.		
30 Ned.	4 Spomin Pavla, ap.	

24. Janez Krst., Praznik na Solnograškem in v Slavoniji.
27. Vladislav, praznik na Sedmograškem.
Dan vzraste do 21. dne za 17 min. in se zopet krči do konca
meseca za 3 min.

Hrvatsko-srbsko: Srpanj. — Češko: Červenec.
— Poljsko: Lipiec. — Rusko: Июль.

Dnevi		Godovi	Zapisnik
1	Pon.	Teobald, Pambo	
2	Tor.	Obisk. Marije Dev.	
3	Sred.	Helijodor, Bertram	
4	Čet.	Urh, šk., Berta, dev.	
5	Pet.	Ciril in Metod, šk.	
6	Sob.	Izajija, prer., Goar	
O farizejski pravičnosti.			
7	Ned.	5 Vilibald, škof. ☿	
8	Pon.	Elizabeta, Kilijan	
9	Tor.	Anatolija, Ciril šk.	
10	Sred.	Amalija, Felicita	
11	Čet.	Pij I., Veronika	
12	Pet.	Mohor in Fortunat	
13	Sob.	Anaklet, Evgenij	
Jezus nasiti 4000 mož.			
14	Ned.	6 Bonaventura, šk. ☾	
15	Pon.	Henrik I., Vlad.	
16	Tor.	Marija škapul.	
17	Sred.	Aleš, sp., Marcelina	
18	Čet.	Friderik (Miroslav)	
19	Pet.	Vincencij Pavl., sp.	
20	Sob.	Marjeta, Elija, pr.	
O lažnjivih prerokih.			
21	Ned.	7 Danijel, prerok ☿	
22	Pon.	Marija Magd.	
23	Tor.	Liborij, Apolinar	
24	Sred.	Kristina, Roman	
25	Čet.	Jakob, ap., Krištof	
26	Pet.	Ana, mati Mar. Dev.	
27	Sob.	Pantaleon, Natalija	
O krivičnem hišniku.			
28	Ned.	8 Inocencij, pap. ☾	
29	Pon.	Marta, dev., Olaf	
30	Tor.	Abdon in Senen	
31	Sred.	Ignacij (Ognjeslav)	

5. Ciril in Metod, praznik na Moravskem. —

20. Elija, praznik na Hrvatskem.

Dan se krči za 58 min.

Hrvatsko-srbsko: Kolovoz. — Češko: Srpen
— Poljsko: Sierpien. — Rusko: Августъ.

Onevi	Godovi	Zapisnik
1 Čet.	Vezi Petra, ap.	
2 Pet.	Alfonz L., Porcijunk.	
3 Sob.	Najdba sv. Štefana	
Jezus se nad Jeruzalemom joka.		
4 Ned.	9 Dominik, spozn.	
5 Pon.	Marija Dev. snež. ☽	
6 Tor.	Gosp. spremenitev	
7 Šred.	Kajetan, Donat	
8 Čet.	Čirijak, Larg in Sm.	
9 Pet.	Roman, Domicijan	
10 Sob.	Lavrencij, Hugon	
O farizeju in colnarju.		
11 Ned.	10 Suzana, dev.	
12 Pon.	Klara, Hilarija	
13 Tor.	Hipolit in Kasijan ☾	
14 Šred.	† Evzebij, Anast.	
15 Čet.	Vnebovz. Mar.	
16 Pet.	Rok, sp., Hijacint	
17 Sob.	Liberat, Benedikta	
Jezus ozdravi gluhomutea.		
18 Ned.	11 Joahim, oče M. D.	
19 Pon.	Ludovik Tol., Elafij	
20 Tor.	Bernard, Štefan ☽	
21 Šred.	Ivana Franciška	
22 Čet.	Timotej, Hipolit	
23 Pet.	Filip Ben., spozn.	
24 Sob.	Jarnež apost., Ptol.	
O usmiljenem Samarijanu.		
25 Ned.	12 Srce Marijino	
26 Pon.	Cefirin, Samuel	
27 Tor.	Jožef Kal., Nat. ☾	
28 Šred.	Avguštin, škof	
29 Čet.	Obglav. Janeza Krst.	
30 Pet.	Roza Limanska	
31 Sob.	Rajmund, Izabela	

16. Rok, praznik na Hrvatskem.
Dan se krči za 1 uro 34 min.

1895 →  **SEPTEMBER**  ← 30 dnij.

Hrvatsko-srbsko: **Rujan.** — Češko: **Zari.** —
Poljsko: **Wrezien.** — Rusko: **Сентябрь.**

Onevi	Godovi	Zapisnik
Jezus ozdravi deset gobovih.		
1 Ned.	18 Angeljska E.	
2 Pon.	Štefan, Antonin	
3 Tor.	Evfemija in Doroteja	
4 Sred.	Rozalija, Ida ☸	
5 Čet.	Lavrencij Just.	
6 Pet.	Hermogen, Magen	
7 Sob.	Albin (Zoran), Reg.	
Jezus razlaga božjo previdnost.		
8 Ned.	14 Rojstvo Mar.	
9 Pon.	Korbinijan, Gorgonij	
10 Tor.	Nikolaj Tol., spozn.	
11 Sred.	Prot in Hijacint	
12 Čet.	Macedonij, Gvido ☾	
13 Pet.	Virgilij, Amijat	
14 Sob.	Povišanje sv. križa	
Jezus obudi mladeniča v Najmu.		
15 Ned.	15 Ime Marijino	
16 Pon.	Ljudmila, Kornelij	
17 Tor.	Lambert, Hildegard	
18 Sred.	† Kvat. Tomaž ☸	
19 Čet.	Januarij, škof	
20 Pet.	† Kvat. Evstahij	
21 Sob.	† Kvat. Matevž, ap.	
Jezus ozdravi vodeničnega.		
22 Ned.	16 Mavricij, muč.	
23 Pon.	Tekla, dev., Zofija	
24 Tor.	Mar. Dev. reš. ujet.	
25 Sred.	Kleofa, Firmin ☾	
26 Čet.	Justina, Ciprijan	
27 Pet.	Kozma in Damijan	
28 Sob.	Venčeslav, Marcijal	
O največji zapovedi		
29 Ned.	17 Mihael, arhang.	
30 Pon.	Hijeronim, Honorij	

Prazniki: 1. Egidij, na Koroškem. — 28. Večeslav, na Češkem.
— 29. Mihael, v Galiciji. — 30. Hijeronim, v Dalmaciji.
Dan se krči za 1 uro 40 min.



Hrvatsko-srbsko: Listopad. — Češko: Rije
— Poljsko: Pazdiernik. — Rusko: Октябрь

Dnevi		Godovi	Zapisnik
1	Tor.	Remigij, Areta	
2	Sred.	Leodegar, Teofil	
3	Čet.	Kandid, Evald	☾
4	Pet.	Frančisek (Franjo)	
5	Sob.	Placid in tovariši	
Jezus ozdravi mrtvoudnega.			
6	Ned.	18 Rož. venca	
7	Pon.	Justina, Marko	
8	Tor.	Brigita, Simeon	
9	Sred.	Dionizij, Abraham	
10	Čet.	Frančisek Borgijski	
11	Pet.	Nikazij, Firmin	☾
12	Sob.	Maksimilijan, šk.	
Prilika o kraljevi ženitnini.			
13	Ned.	19 Edvard, kralj	
14	Pon.	Kalist, Domicijan	
15	Tor.	Terezija, Brunon	
16	Sred.	Gal, op., Maksima	
17	Čet.	Hedviga, Viktor	
18	Pet.	Luka, evang.	☾
19	Sob.	Peter Alk., Etbin	
Jezus ozdravi kraljičevega sina.			
20	Ned.	20 Posv. cerk.	
21	Pon.	Uršula, Hilarijon	
22	Tor.	Kordula, Saloma	
23	Sred.	Janez Kapist., Etbin	
24	Čet.	Rafael, Everget	
25	Pet.	Krišpin, Bonifacij	☾
26	Sob.	Evarist, Luc. i. M.	
Prilika o kraljevem računu.			
27	Ned.	21 Sabina, muč.	
28	Pon.	Simon in Juda	
29	Tor.	Narcis, Hijacint	
30	Sred.	Klavdij, Marcel	
31	Čet.	† Volfgang (Volbenk)	

17. Jadviga, praznik v Šleziji
Dan se krči za 1 uro 42 min.

Hrvatsko-srbsko: Studeni. — Češko: Listopad.
— Poljsko: Listopad. — Rusko: Ноябрь.

Dnevi		Godovi	Zapisnik
1	Pet.	Vsi svetniki	
2	Sob.	Verne duše, Just ☾	
Dajte cesarju, kar je cesarjevega			
3	Ned.	22 Hubert, škof	
4	Pon.	Karol Bor., Modesta	
5	Tor.	Caharija, Emerik	
6	Sred.	Lenart, Sever, škof	
7	Čet.	Engelbert, Prosdoc.	
8	Pet.	Bogomir (Gottfried)	
9	Sob.	Božidar, Orest	
Jezus obudi Jajrovo hčer.			
10	Ned.	23 Andrej Avelin ☾	
11	Pon.	Martin (Davorin)	
12	Tor.	Martin, pap., Livin	
13	Sred.	Stanislav Kostka	
14	Čet.	Serapijon, Klementin	
15	Pet.	Leopold, Jedert	
16	Sob.	Edmund, Otmar ☾	
Pril. o gorčičnem sem in kvasu.			
17	Ned.	24 Gregorij, škof	
18	Pon.	Odon, Evgen	
19	Tor.	Elizabeta, Poncijan	
20	Sred.	Feliks, Edmund	
21	Čet.	Darovanje Mar. D.	
22	Pet.	Cecilija, Maver	
23	Sob.	Klemen, Felicita	
O razdejanju Jeruz. in o sodbi.			
24	Ned.	25 Janez od križa ☾	
25	Pon.	Katarina, Jukund.	
26	Tor.	Konrad, šk., Peter	
27	Sred.	Virgil, šk., Ahacij	
28	Čet.	Eberhart, Sosten	
29	Pet.	Saturnin, Filomen	
30	Sob.	Andrej, Justina	

2. Just, praznik na Tržaškem. — 15. Leopold, praznik
na gorenjem in nižjem Avstrijskem.
Dan se skrči za 1 uro 14 min.

Hrvatsko-srbsko: Prosinac. — Češko: Prosinec
— Poljsko: Grudzień. — Rusko: Декабрь.

Onevi	Godovi	Zapisnik
O poslednji sodbi.		
1 Ned.	1 ad. Eligij, Natal.	
2 Pon.	Bibijana, Kromac. ☼	
3 Tor.	Frančišek Ksav.	
4 Sred.	Barbara, Peter Zlat.	
5 Čet.	Saba, op., Krišpin	
6 Pet.	Miklavž (Nik.), šk.	
7 Sob.	† Ambrozij, Agaton	
Janez Krstnik v ječi.		
8 Ned.	2 ad. Pr. sp. M.	
9 Pon.	Sir, Valerija ☾	
10 Tor.	Evlalija, Melhijad	
11 Sred.	Damaz, Tason	
12 Čet.	Sinezij, Kolumb	
13 Pet.	Lucija, Otilija	
14 Sob.	Spiridijon, Nikazij	
Jan. Krst. pričuje o Kristusu.		
15 Ned.	3 ad. Jarnej	
16 Pon.	Albina (Zorka) ☼	
17 Tor.	Lazar, šk., Berta	
18 Sred.	† Kvat. Gracijan	
19 Čet.	Nemezij, Mavra	
20 Pet.	† Kvat. Liberat	
21 Sob.	† Kvat. Tomaž	
Jan. Krst. poklican v prerok.		
22 Ned.	4 ad. Demetrij	
23 Pon.	Viktorija, dev.	
24 Tor.	† Adam in Eva ☽	
25 Sred.	Božič	
26 Čet.	Štefan , Dionizij	
27 Pet.	Janez, ev., Fabijola	
28 Sob.	Nedolžni otroci	
Simon in Ana oznan. Gospoda.		
29 Ned.	N. p. n. l. , Tomaž	
30 Pon.	Nicefor, Evgenij	
31 Tor.	Silvester, Pavlina ☼	

14. Spiridijon, praznik v Dalmaciji.

Dan se krči do 21. dne za 19 min. in zopet vzraste do konca
meseca za 5 min.

Rodopis cesarske rodovine.

Cesar avstrijski: Franc Jožef I., rojen v Schönbrunu dné 18. avgusta 1830, je prevzel cesarstvo dné 2. decembra 1848.

Cesarica: Elizabeta Evgenija Amalija, hči vojvode Maksa Jožefa na Bavarskem, rojena v Posenhofenu dné 24. dec. 1837, poročena dné 24. aprila 1854 na Dunaju.

Cesarjevič naslednik: Rudolf (Franc, Karol, Jožef), rojen dné 21. avgusta 1858. umrl dné 30. januarija 1889; poročen dné 10. maja 1881 z belgijsko pricezinjo Štefanijo, rojeno dné 21. maja 1864.

Cesaričine: 1. Sofija (Friderika, Doroteja) rojena dné 5. marcija 1855, umrla v Budi dné 30. maja 1857. — 2. Gizela (Ludovika, Marija), rojena dné 12. julija 1856, poročena z bavarskim kraljevičem Leopoldom dné 20. aprila 1873. — 3. Marija, Valerija (Matilda, Amalija), rojena dné 22. aprila 1868, poročena dné 31. julija 1890 z nadvojvodo Francem Salvatorjem, rojenem dné 21. avgusta 1866.

Hči cesarjeviča naslednika: Elizabeta (Marija, Henrieta, Štefanija, Gizela), rojena dné 2. septembra 1883

Bratje Nj. Velečanstva cesarja.

1.) Nj. vel. nadv Ferdinand Maksimilijan (Jožef), rojen v Schönbrunu dné 6. julija 1832, poročen v Bruselju dné 26. julija 1857 s Karolino, hčerjo kralja belgijskega, — cesar mehikanski, umrl dné 19. junija 1867.

2.) Nadvojvoda Karol Ludovik (Jož Marija), rojen v Schönbrunu dné 30. julij 1833, poročen dné 4. novembra 1856 z Majarjeto, hčerjo kralja Ivana saskega, rojeno dné 24. maja 1840, umrlo dné 15. septembra 1858; drugič poročen z Anuncijato, hčerjo kralja Ferdinanda II. siciljskega, rojeno dné 24. marcij 1843, umrlo dné 4. maja 1871; tretjič poročen dné 23. julija 1873 z Marijo Terezijo, hčerjo portugalskega kraljeviča Dona Miguela, rojen dné 24. avgusta 1855. — Otroci: Franc Ferdinand d'Este, rojen dné 18. dec. 1863; Oton, rojen dné 21. aprila 1865; Ferdinand, rojen dné 27. decembra 1868; Margareta, rojen dné 13. maja 1870; Marija, rojena dné 31. junija 1876; Elizabeta, rojena dné 7. julija 1878.

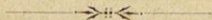
3.) Nadvojvoda Ludovik Viktor (Jož Anton), rojen na Dunaji dné 15. maja 1842.

Roditelj Nj. Veličanstva.

Franc Karol, rojen na Dunaji dné 7. decembra 1802, umrl dné 8. marca 1878 na Dunaji; poročen na Dunaji dné 4. novembra 1824 s Sofijo, rojeno v Monakovem dné 27. januarja 1805, umrlo dné 28. maja 1872.

Očetov brat.

Ferdinand I., rojen na Dunaji dné 19. april 1793, je postal cesar dné 2. marcija 1835, cesarstvu se odpovedal dné 2. decembra 1848, umrl dné 29. junija 1875. Poročen je bil z Marijo Ano Karolino, kraljičino sardinsko, rojeno dné 19. septembra 1803, umrlo v Pragi dné 4. maja 1884.



Navadno leto 1895.

ima 365 dnij in se začne s torkom in konča s torkom.

Začetek leta 1895.

Občno in državno leto se začne novega leta dan, 1. januarija.

Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, dne 1. decembra.

Premakljivi prazniki.

Ime Jezusovo 20. jan.	Binkoštna ned. 2. jun.
Septuagesima 10. feb.	Sv. Trojica 9. junija.
Pust 26. februarja.	Sv. Rešnje telo 13. jun.
Pepelnica 27. feb.	Srce Jezusovo 21. jun.
Božje glave 1 aprila.	Angeljska ned. 1. sept.
Mar. D. 7 žal. 5. aprila.	Ime Marijino 15. sept.
Velika noč 14. aprila.	Rožnega venca 6. okt.
Križev teden 20., 21.	Posveč. cerkev 20. okt.
in 22 maja.	1. adv. nedelja 1. dec.
Vnebohod Kr. 23. maj.	

Od božiča do pepelnice je 9 tednov in 1 dan.

Kvaterni in drugi posti.

- I. kvatre, spomladanske ali postne 6., 8. in 9. marca.
- II. „ letne ali binkoštna 5., 7. in 8. junija.
- III. „ jesenske 18., 20. in 21. septembra.
- IV. „ pozimske ali adventne 18., 20. in 21. decembra.

Kvaterni in drugi posti so s † zaznamovani.

Znamenja luninih krajev.

Maj		Ščip ali polna luna
Prvi krajec		Zadnji krajec

Nebeška znamenja.

	oven		tehtnica
	bik		škorpion
	dvojčki		strelec
	rak		kozel
	lev		vodnar
	devica		ribe

Letni časi.

Pomlad se začne 20. marca ob 9. u
54 min. zvečer.

Poletje se začne 21. junija ob 5. u
49 min. popoldne.

Jesen se začne 23. septembra ob 8. u
15 min. zjutraj.

Zima se začne 22. decembra ob 2. u
44 min. zjutraj.

Cerkveno prepovedani časi.

Obhajati ženitve je prepovedano od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega, in od pepelnice do bele nedelje.

Državni prepovedani časi.

Igre v glediščih, javni plesi in bali so prepovedani: 1.) Veliki četrtek, 2.) veliki petek, 3.) veliko soboto, 4.) presv. Rešnj. Telesa

5.) božični dan. — Druge veselice, n. pr. koncerti, besede, godbe itd. so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 24 decembra.

Sodna opravila praznujejo: od Božiča do svetih treh kraljev godú, od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka, v osmini sv. Telesa, vsako nedeljo in zapovedani praznik.

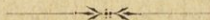
Mrakovi l. 1895.

Leta 1895 mrkne solnce trikrat in luna dvakrat, videli pa bomo po naših deželah samo oba lunina mraka.

Prvikrat mrkne luna popolno 11 marca; začne pa otemnevati ob dveh 59 min. po polnoči, konec mraka je ob šestih 30 min. zjutraj. Videlo se bode po južno-zahodnih krajih Azije, po Evropi, Afriki in Ameriki ter na atlantiškem in tihem morju.

Drugikrat mrkne luna popolno 4. septembra. Začetek ob petih 5 min. zjutraj, popolni mrak ob sedmih 2 min. zjutraj in konec vsega mraka ob devetih — min. dopoldne. Videl se bode ta mrak po zahodnih deželah Evrope in Afrike, na atlantiškem morju in v Ameriki.

Trije nepopolni solnčni mrakovi so: 26. marc. (začetek ob devetih 44 min. zjutraj), — 20. avgusta (začetek ob jedni 9 min. popoldne) — in 18. septembra (začetek ob osmih 8 min. zvečer), — v naših krajih vsi trije nevidni.



Ključ,

s katerim **vreme** za celo leto naprej vsakdo lahko zvé, ako le vé, kdaj se luna spremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec D , ščip S , zadnji krajec C in mlaj M . Ta ključ je napravil slavni zvezdoslovec J. W. Heršelj in dunajska kmetijska družba ga je l. 1839. spoznala najbolj zanesljivim. Pomeni pa, kedar se luna spremeni:

Ob uri	Po letu	Po zimi	Ob uri	Po letu	Po zimi
od 12 opoldne do 2 popoldne	veliko dežja	sneg in dež	od 12—2 po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapadnik
od 2—4 popol.	premenljivo	lepo in prijetno	od 2—4 zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4—6 popol.	lepo	lepo	od 4—6 zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6—10 zv.	lepo pri severu ali zapadniku, dež pri jugu ali jugozapadniku	dež in sneg pri jugu ali zapadniku	od 6—10 dopoldne	premenljivo	dež pri severo-zapad., sneg pri vzhodniku
od 10—12 po noči	lepo	lepo	od 10—12 opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Celo leto se razdeli v dva dela, t. j. leto in zimo; za leto velja čas od 15. aprila do 16. oktobra, ostali čas pa velja za zimo. — Da se je na ta ključ bolj zanašati, kakor na druge

I. Kolek za menice.

čez	do	75 gl. — gl. 5 kr.	čez	do	2 gl. — gl. — kr.	čez	do	10 gl. — gl. 7 kr.
75 „	150 „	— „ 10 „	čez	2 „	20 „ — „ 7 „	čez	10 „	20 „ — „ 13 „
150 „	300 „	— „ 20 „	„	20 „	40 „ — „ 13 „	„	20 „	30 „ — „ 19 „
300 „	450 „	— „ 30 „	„	40 „	60 „ — „ 19 „	„	30 „	50 „ — „ 32 „
450 „	600 „	— „ 40 „	„	60 „	100 „ — „ 32 „	„	50 „	100 „ — „ 63 „
600 „	750 „	— „ 50 „	„	100 „	200 „ — „ 63 „	„	100 „	150 „ — „ 94 „
750 „	900 „	— „ 60 „	„	200 „	300 „ — „ 94 „	„	150 „	200 „ — „ 25 „
900 „	1050 „	— „ 70 „	„	300 „	400 „ — „ 25 „	„	200 „	400 „ — „ 50 „
1050 „	1200 „	— „ 80 „	„	400 „	800 „ — „ 50 „	„	400 „	600 „ — „ 75 „
1200 „	1350 „	— „ 90 „	„	800 „	1200 „ — „ 75 „	„	600 „	800 „ — „ — „
1350 „	1500 „	1 „ — „	„	1200 „	1600 „ — „ — „	„	800 „	1000 „ — „ 25 „
1500 „	3000 „	2 „ — „	„	1600 „	2000 „ — „ 25 „	„	1000 „	1200 „ — „ 50 „
3000 „	4500 „	3 „ — „	„	2000 „	2400 „ — „ 50 „	„	1200 „	1600 „ — „ — „
4500 „	6000 „	4 „ — „	„	2400 „	3200 „ — „ — „	„	1600 „	2000 „ — „ 50 „
6000 „	7500 „	5 „ — „	„	3200 „	4000 „ — „ 50 „	„	2000 „	2400 „ — „ — „
7500 „	9000 „	6 „ — „	„	4000 „	4800 „ — „ — „	„	2400 „	2800 „ — „ 50 „
9000 „	10500 „	7 „ — „	„	4800 „	5600 „ — „ 50 „	„	2800 „	3200 „ — „ — „
10500 „	12000 „	8 „ — „	„	5600 „	6400 „ — „ — „	„	3200 „	3600 „ — „ 50 „
12000 „	13500 „	9 „ — „	„	6400 „	7200 „ — „ 50 „	„	3600 „	4000 „ — „ — „

Žrebanja avstro-ogerskih srečk l. 1895.

			Glavni dobitek	mali dobit.
2. jan	žreb.	4 ⁰ / ₀ drž. srečk l. 1854. (Žreb. serij 1. aprila)		
2. "	"	kredit. srečk	150.000	200—
2. "	"	4 ⁰ / ₀ tržaških srečk	10.000	50—
2. "	"	5 ⁰ / ₀ za reguliranje Dunava	80.000	100—
2. "	"	đunajskih komunalnih srečk	200.000	140—
2. "	"	ljubljskih srečk	25.000	30—
2. "	"	krakovskih srečk	25.000	30—
2. "	"	avstrijskega rudečega križa srečk	50.000	13—
4. "	"	inomostnih srečk	15.000	30—
5. "	"	solnogradskih srečk	25.000	30—
5. "	"	3 ⁰ / ₀ avst. zem.-kr. dolž. pisem, II. izd.	50.000	100—
15. "	"	4 ⁰ / ₀ ogersk. hipot.-prijorit. dolžnih pisem	50.000	100—
15. "	"	kneza Salma srečk	42.000	64—
1. febr.	"	5 ⁰ / ₀ drž. srečk l. 1860 (Žreb. premij 1. maja)		
1. "	"	grofa St. Genois-a srečk	52.500	68.25
15. "	"	3 ⁰ / ₀ avstr. zemlj.-kredit. srečk l. izdaje	45.000	100—
1. marcija	"	državnih srečk l. 1864.	150.000	200—
1. "	"	ogersk. rudečega križa srečk	25.000	6—

Seznamek

vrednostnega kovinskega denarja.

(Avstrijska veljava, zlata valuta.)

Zlato gld. kr.

Amerika, južna , svobodne države:	
1 pijaster à 8 realov à 4 cuartil ali	
à 100 cents	2.20
Amerika, severna , zjedinjene države:	
1 dolar à 100 centimov	2.10
Angleška : 1 funt šterl. à 20 šilingov	
(zlato)	10.07
1 šiling à 12 pence	— 47
Arabska : 1 moccath à 80 kab.	1.75
Argentinska republika : 1 pesofuerte	
à 100 centavos	2.05
Avstralija : glej Angleško.	..
Avstrija : 20 kron v zlatu	10. —
1 krona v srebru	— 50
20 vinarjev iz niklja	— 10
2 vinarja iz bakra	— 01
1 vinar iz bakra	— — 1/2
Belgija : 1 frank à 100 cent.	— 40 1/2
Brazilijska : 1 milreïs (peso) à 1000 reïs	2.25
Dansko : 1 krona à 100 oere	— 57 1/2
Ekvador : glej Francosko.	..
Egipt : 1 piaster à 40 para à 3 asper	— 10
Finsko : 1 marka à 100 penni	— 40
Francoska : 1 frank à 100 centimov	— 40 1/2
5 frankov (v zlatu)	2.02 1/2
Grška : 1 drahma à 100 lepta	— 36 1/2
Indija, vzhodna : 1 comp. rupie à 16	
annas à 12 pies	— 96
Italija : 1 lira à 100 centesimov	— 40 1/2

	Zlato	gld.	k
Kina: 1 taël ali lieng à 10 tsien, à 10 fen, à 10 cash (li)		3·03 ¹	
Kolumbija: 1 peso à 10 decimov à 10 centav		2·03	
Luksemburško: glej Francosko.			
Meksika: 1 pijaster		2·12	
Nemčija: 1 marka, 100 pfenigov		—·59	
Nizozemsko: 1 goldinar à 100 cents ali 20 stüber		—·86	
Norveško: 1 krona ali 100 oere		—·57 ¹	
Paragvaj: 1 pijaster à 8 realov		1·20	
Perzija: 1 kron à 100 senar á 10 bisti à 10 dinar		—·40	
Peru: 1 dolar à 100 centavov		2·	
Portugalsko: 1 milreïs à 100 reïs		2·23	
Rumunska: 1 lev à 100 bani		—·40 ¹	
Rusija: 1 rubelj à 10 kopejk		1·62	
Srbija: 1 dinar à 100 para		—·40 ¹	
Sijam: 1 bat 4 salung à 2 fuang à 800 kauri		1·25	
Španska: 1 peseta à 100 centimov		—·43	
1 duro à 20 realov à 100 cents		2·10	
Švedska: 1 krona à 100 oere		—·58 ¹	
Švica: 1 frank à 100 centimov ali rapov		—·40 ¹	
Turčija: 20 pijastrov		1·78	
1 pijaster (groš) à 40 par		—·09	
Venezuela: 1 venezolan à 100 centavov		2·03	



Svetovne poštné pristojbine za pisma:

V Avstro-Ogrski, v Bosno in Hercegovino, v kneževino Lichtensteinsko in v Nemčijo: Pisma do 20 *gr.* (v Nemčiji do 15 *gr.*) 5 kr., do 250 *gr.* 10 kr., v lokalnem prometu 3 ozir. 6 kr. Dopisnice 2 kr., z odgovorom 4, priporočnina 10, v lokalnem prometu 5 kr. več. Ekspres 15 kr. več.

Tiskovine do 50 *gr.* 2 kr., do 150 *gr.* (v Nemčiji do 100 *gr.*) 3 kr., do 250 *gr.* 5 kr., do 500 *gr.* 10 kr. in do 1 *kl.* 15 kr. Uzorci do 250 *gr.* 5 kr., do 350 *gr.* 10 kr.

V Sandžak-Novibazar:

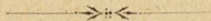
Pisma za vsakih 15 *gr.* 10 kr. Dopisnice 5 kr., z odgovorom 10 kr. Tiskovine za vsakih 50 *gr.* do 1 *kl.* 3 kr. Uzorci za vsakih 50 *gr.* 3 kr., najmanj pa 5 kr., toda samo do 250 *gr.*

V Srbijo in Črnogoro:

Pisma za vsakih 15 *gr.* 7 kr. Dopisnice 4 kr., z odgovorom 8 kr. Tiskovine in uzorci za vsakih 50 *gr.* 2 kr. Priporočnina 10 kr. Ekspres 15 kr. več.

Za vse druge evropske in one ameriške, afriške, azijske in avstralske države, katere so pristopile svetovni poštni zvezi:

Pisma za vsakih 15 *gr.* 10 kr. Dopisnice 5 kr. Tiskovine za vsakih 50 *gr.* 3 kr., a najmanj 5 kr. Uzorci do 50 *gr.* 5 kr., za vsakih daljnih 50 *gr.* 3 kr. av. v. Priporočnina 10 kr. več.



Brzojavni tarif.

Za tuzemske kraje.

V Avstro-Ogerski in Lichtensteinu: *in* Bosno in Hercegovino: Za vsako besedo 3 kr. ako ne šteje več od 15 črk ali 5 števil.

Za inozemske evropske dežele, za severno in zapadno Afriko in azijsko Turčijo.

Za Nemčijo 3 kr. od vsake besede pa najmanj 30 kr. Za vse druge dežele znaša pristojbina od vsake brzojavke 30 kr., a od vsake besede, katera ne šteje več nego 15 črk ali števil, je plačati še posebe: v Algir 18 kr., Belgijo 11 kr., na Bolgarsko 9 kr., na Dansko 11 kr., na Nemško 4 kr., na Francosko, na Kotsiko in v Monako 8 kr., v Gibraltar 17 kr., na Grško (Euböa in Poros) 21 kr., na Krf 13 kr., na druge otoke pa 22 kr., na Angleško 13 kr., v Italijo 4 kr. kar je ob meji, inace 8 kr., Luksemburg 11 kr., na Malto 19 kr., v Maroko (Tanger) 23 kr., v Črnogoro iz Dalmacije 3 kr. inace 4 kr., na Nizozemsko 11 kr., na Norveško 16 kr., na Portugalsko 17 kr., na Rumunsko 6 kr., v Rusijo (evropsko in Kavkaz) 12 kr., na Švedsko 12 kr., v Švico iz Tirolske in Predalpskega 3 kr. inace 4 kr., v Srbijo 4 kr., na Špansko 14 kr., na španske kanarske otoke 89 kr., v Tripolis 61 kr., na Turško čez Bosno 14 kr., čez Trst-Krf 19 kr., na Turško, azijsko 20 kr., v Tunis 13 kr.

Deželne barve.

- Avstrija nad Anižo: belo-rudeče.
 Avstrija pod Anižo: modro-zlato.
 Bukovina: modro-rudeče.
 Češko: belo-rudeče.
 Dalmacija: modro-zlata.
 Erdeljsko: modro-rudeče-zlato.
 Galicija: modro-rudeče.
 Goriško: belo-rudeče.
 Hrvatsko: rudeče-belo-modro.
 Istra: zlato-rudeče-modro.
 Koroško: zlato-rudeče-belo.
 Kranjsko: belo-modro-rudeče.
 Moravsko: zlato-rudeče.
 Ogersko: rudeče-belo-zeleno.
 Predarelsko: rudeče-belo.
 Salcburško: rudeče-belo.
 Slavonija: modro-belo-zeleno.
 Sleško: zlato-črno.
 Štajersko: zeleno-belo.
 Tirolsko: belo-rudeče.
 Trst: rudeče-belo-rudeče.
-

Barve drugih držav in dežel.

- Anglija: rudeče-modro-belo.
 Avstrija: rudeče-belo-rudeče.
 Badensko: rudeče-rumeno.

- Bavarsko: modro-belo.
 Belgija: črno-rumeno-rudeče.
 Bosna in Hercegovina: modro-rudeče-belo.
 Bulgarija: belo-zeleno-rudeče.
 Črna gora: rudeče-belo.
 Dansko: rudeče-belo.
 Francosko: modro-rudeče-belo.
 Grško: belo-modro.
 Hamburg, Bremen, Lübeck: belo-rudeče.
 Hesensko: belo-rudeče.
 Italija: rudeče-belo-zeleno.
 Meklenburg: rudeče-modro-rumeno.
 Nizozemsko: rudeče-belo-modro.
 Norvegija: črno-rumeno.
 Oldenburg: temno-modro-rudeče.
 Papežka: belo-rumeno.
 Portugal: modro-belo.
 Prusija: črno-belo.
 Rumunija: modro-rumeno-rudeče.
 Rusija: belo-modro-rudeče.
 Saksonsko: zeleno-belo.
 Srbija: modro-rudeče-belo.
 Španija: rudeče-rumeno.
 Švedija: rumeno-modro.
 Švica: belo-rudeče.
 Turčija: rudeče.
 Virtemberško: črno-rudeče.





Fran Levstik.

Slovenska literatura pozna malo mož, o katerih bi se moglo reči, da bi bili vsakemu tudi velikemu narodu na ponos in vsaki književnosti na čast. Med tistimi, o katerih se da to trditi, zavzema jako odlično mesto — Fran Levstik.

Rodil se je Levstik dne 28. septembra 1831. l. v tistem okraju, kjer sta se rodila dva druga, zelo odlična slovenska pisatelja, Trubar in Stritar, namreč v velikolaškem okraju. V mali vasici Spodnje Retje, v hiši št. 2., so prebivali roditelji njegovi, preprosti a pošteni kmetjski ljudje.

V tem, tako prijaznem okraju, med njega dobrosrčnimi, šaljivimi prebivalci, je Levstik preživel prva leta svoje mladosti. Ko je postal goden za poučevanje, je začel obiskovati veliko-laško ljudsko šolo. Levstik jo je obiskoval tri leta. Njegovi učitelji so spoznali, da je priden in nadarjen, in ker je tudi oče njegov želel, da

postani sin „gospod“, poslal ga je na normalno v Ljubljano. Ko jo je Levstik zvršil, je vstopil v ljubljansko gimnazijo, a vsled bolezni je bil primoran zapustiti šolo in l. 1845. novič vstopiti v prvi razred.

Levstik je bil jako marljiv in bistroumen dijak. Časih je svojim učiteljem sicer nekoliko preglavice delal, ker je bil zelo živahen, tu in tam celo nekam razposajen, a vendar so mu bili skoro vsi zelo naklonjeni. Od druge do pete šole je bil gojenec Alojzijevišča. L. 1853 je dovršil gimnazijo, a — na njegovo veliko škodo — ni naredil mature, kar je pozneje velikokrat bridko obžaloval.

L. 1853. je šel Levstik na Dunaj in je pri ondotnih jezuitih prebil nekaj novicijat, potem pa je prišel v duhovsko semenišče v Olomuc kot gojenec nemškega viteškega reda. Tu je pa ostal le malo časa. Prikupil se je sicer učiteljem in součencem, odlikoval se je kot vzglednomarljiv in vesten dijak, a vse to ga ni ubranilo njegovih sovražnikov. Tisto leto je bil izdal pri Blazniku v Ljubljani drobno knjižico, svoje pesniške prvence („Pesmi“) in ti so bili uzrok, da je moral zapustiti semenišče. Našel se je lažnjiv ovaduh, ki je očrnil Levstika pri olomuškem nadškofu, češ, da je obelodanil zbirko bogokletnih pesmij. Nadškof je zahteval, naj Levstik prekliče svoje pesmi

ali naj vsaj izjavi, da obžaluje, da jih je na svetlo dal, ali Levstik je bil trdno uverjen, da ni nič slabega storil in zato se ni hotel ukloniti nadškofovi zahtevi. Že tu je pokazal svoj značaj. Raje je zapustil semenišče, kjer je bil srečen in zadovoljen, kakor da bi bil zatajil svoje prepričanje. Da je moral Levstik zapustiti semenišče, to je uplivalo na vse njegovo življenje.

Iz Olomuca je šel na Dunaj. Ker ni imel mature, se ni mogel vpisati na vseučilišče, vpisal se je torej na tehniko. Ker ga pa tehnični predmeti niso zanimali, hodil je raje poslušat slavnega slavista Miklošiča in se pomenkovat z očetom nove srbske književnosti Vukom Karadžičem. Kmalu pa so mu pošli novci in pomanjkanje ga je primoralo, da je zapustil Dunaj. Peš se je vrnil v svojo domovino. Nekaj časa je ostal v svoji rojstni vasi, potem pa je nastopil mesto domačega učitelja pri grofu Pacetu na Turnu pri sv. Križu v litjskem okraju. Tu je ostal tri leta. L. 1859. je prišel za domačega učitelja k pesniku Miroslavu Vilharju na Kalec blizu Senožeč. Leta 1861. se je preselil v Trst in postal tajnik on-dotne čitalnice, a že l. 1862. se je vrnil v Ljubljano kot sotrudnik ali prav za prav glavni urednik Vilharjevega politiškega lista „Naprej“. Ta list je kmalu nehal izhajati in Levstik je

bil zopet brez kruha. Postal je tajnik „Matiče Slovenske“ ali podli njegovi nasprotniki so mu tudi ta skromni košček kruha odjedli. Takisto se mu je zgodilo tudi pri Wolfovem slovarju. Hotel je spisati monumentalno delo in to je bil nasprotnikom povod, da so ga odstranili. Takrat se je Levstiku jako slabo godilo in obilokrat ni vedel, s čim utolažiti želodec, dočim so njegovi nasprotniki, med katerimi je bilo precej politiških in literarnih koristolovcev, živeli v izobilji na narodove troške.

V tistih hudih časih povabil ga je Stritar naj pride k njemu na Dunaj. Stritar je takrat ustanovil „Zvon“ in Levstik mu je pomagal pri urejevanju, vrh tega pa izdajal humoristični list „Pavliho“. Plemeniti Stritar mu je tudi odstopil mesto kontrolnega uradnika pri državnem zakonu in se sploh pokazal kot prijatelj v pravem pomenu te besede. Na Dunaji je ostal Levstik do leta 1872. Tedaj se mu je po prizadevanju raznih naklonjenih mu gospodov posrečilo, dobiti mesto skriptorja na licejski knjižnici v Ljubljani. S tem je bil vsaj pre-
skrbljen, da se mu ni bilo treba boriti za vsakdanjo hrano. Dolgo pa se ni veselil svojega položaja. L. 1885. je obolel in dne 16. novembra 1887. leta je spravljen z Bogom in z ljudmi izdihnil blago svojo dušo.

Levstik je jedna najmarkantnejših prikaznij v naši literaturi. Bil je genijalen jezikoslovec, znamenit pesnik in odličen kritik.

Že na gimnaziji se je marljivo bavil s slovenščino in pozneje s hrvaščino ali srbščino. V Olomucu se je seznanil s češčino in si jo tako korenito osvojil, da so njegovi sošolci vsi strmeli. Poznal je tudi vse druge slovanske jezike in zlasti temeljito staroslovenščino, katero je po vsi pravici zmatral za zakladnico novoslovenskega jezika. O Levstiku se lahko reče, da ga še ni bilo na svetu moža, ki bi bil imel slovenski jezik tako v oblasti, ga tako poznal, kakor on. Levstik je določil načela, po katerih se ima razvijati književni jezik slovenski, on je njega pravi oče, vsi sedanji pisatelji pa so njegovi učenci. Zajemal je povsod in v prvi vrsti iz žive govorice narodove in zato je njegov jezik tako karakterističen, tako eminentno naroden. Levstik je spisal v raznih slovenskih listih nebroj jezikoslovnih razprav, najbolj pa so uplivale leta 1866. izdana, v nemškem jeziku spisana slovnica njegova, v „Novicah“ leta 1858. obelodanjena študija „Napak slovenskega pisanja“ in Erjavčevemu spisu „Iz potne torbe“ dodane jezikoslovne pripomnje.

Levstik pa ni bil samo znamenit jezikoslovec, bil je tudi pesnik, kakor jih pozna slovenska literatura malo, in izboren pripovedo-

valec. Prof. Levec, najodličnejši slovenski kritik, pravi o njem: „Pesnik Levstik ni tako mnogo vrsten v pesniških formah nego Prešeren, ki ga preseza tudi v duševnem obzorji; toda v svojih poezijah iz moške dôbe doseza ali celo nadkriljuje Prešerna v jasni plastiki svojih podob, v pravi slovanski realnosti svojega mišljenja in čutja, zlasti pa v nedosežni dovršenosti zunanje oblike. Njegovi verzi so kakor od granita izklesani, stihi njegovi vsi polni in zveneči, s kakeršnjimi se ne more ponašati niti jeden pesnik slovenski. A teh dovršenih pesmij ni stvaril iz lahka. Dasi je imel jezik v oblasti, kakor nihče pred njim, produciral je počasi ter dolgo časa, nekaterekrati po več let prenarejal pesem, predno jo je objavil. Iz vseh pesmij pa diha neka veselost, zdravost, zadovoljnost, neka mladost in genijalna neskrbnost, katera nas tolikanj bolj veseli na družih, če jo pogrešamo sami na sebi. Levstikova poezija je bister, zdrav studenec, ki ohlaja in poživlja popotnika, hirajočega v življenja puščavi. V svojih poezijah se nam kaže Levstik takorekoč normalnega človeka; srcé njegovo se ne zapira ničemur, kar žali in kar veseli človeka. Izmed prozajičnih in pripovednih spisov je imenovati v prvi vrsti „Martina Krpana“, katerega z isto naslado bero otroci v ljudski šoli kakor sivolasi možje. Krpan je povest, v kateri najde

vsak česar išče in potrebuje. Kdor se hoče zabavati, Krpana beri, ne bode se mogel nasmejati komičnim prizorom, narodni naivnosti, zdravemu humorju. Kdor se hoče naučiti pravega pripovedovanja in resničnega opisovanja, v Krpanu ima za to najboljšo knjigo; kdor hoče studirati jezik slovenski ter si osvojiti pravo posebnost slovenskega pisanja, slovenske skladnje, ta ima spet v Krpanu največ gradiva, zakaj Krpan je pesnišk proizvod, ki družī v sebi vsa svojstva prave klasiške dovršenosti.“

Tak je bil Levstik kot pesnik in pripovedovalec. Kot kritik je bil strog in neizprosen, ker je dobro kritiko visoko cenil, vedoč, da samo koristi. Kar je bilo dobrega, je z veseljem hvalil, kar pa je bilo slabega, šušmarskega, to je brezusmiljenja poteptal v nič.

Levstik je svojemu narodu, zlasti pa slovenski književnosti neizmerno koristil in njegovo ime se bo vedno imenovalo, kadar se bodo navajale najsvetlejše zvezde slovenske književnosti.





Dijaški prijatelj.

1. O srednji šoli.

Srednje šole se zovejo na Avstrijskem vélike in male gimnazije, vélike in male realke, realne gimnazije in učiteljišča.

1. Gimnazije so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake v klasiškem duhu, dati jim vseobčno naobrazbo ter jih pripraviti za vse učiliške studije

Velika gimnazija šteje osem razredov, mala gimnazija pa štiri.

2. Realke so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake s posebnim ozirom na tehniške predmete, dati jim vseobčno naobrazbo ter jih pripraviti za višje tehniške šole, višje poljedelske, gospodarske ali rudarske akademije.

3. Realne gimnazije so zavodi, katerim je naloga vzgojiti dijake takó, da, završivši nauke na nji, imajo sposobnost, vstopiti v višje razrede bodisi gimnazije ali realke.

Realna gimnazija ima samo štiri razrede.

4. Učiteljišča imajo namen, vzgojiti učitelje in učiteljice za ljudske šole. Pouk na učiteljiščih traje štiri leta.

2. Pogoji za vzprejem na srednje šole.

Kdor hoče vstopiti v srednjo šolo, mora biti star vsaj 10 let ter prebiti posebno vzprejemno izkušnjo, da izkaže po nji ono znanje, katero je potrebno za uspešen pouk na srednji šoli.

Vzprejemna izkušnja naj izkaže, da vé dijak o veronauku toliko, kolikor se poučuje na ljudski šoli, da umeje učni jezik pisati in čitati, da pozna temeljne zakone oblikoslovja in zna analizovati proste stavke, da zna računstva v toliko, v kolikor se poučuje na ljudski šoli, in da zna tudi pravilno pisati po narekovanju.

Za vzprejem na učiteljišča treba je starosti 15 let in vsaj toliko znanja, kolikor ga daje popolna meščanska šola; za kandidate, kateri takih šol niso obiskovali, urejeni so pri vsakem učiteljišči pripravljalni kurzi.

Prestop z jednega učilišča na drugo dovoljen je le izjemoma, kadar so bili za to posebni uzroki, a v izpričevalu, katero prinese dijak seboj, morajo biti ti uzroki imenoma navedeni. Le za slučaj, da so stariši dijakov preselili se v drug kraj, tedaj dijaku ni odreči vzprejema.

3. Zrelostne izkušnje.

Kdor hoče vstopiti kot redni slušatelj na kako višjo šolo, izkazati mora, da je prebil z

dobrim uspehom zrelostno izkušnjo na kaki srednji šoli.

Zrelostni izpit dela dijak, kadar je v zadnjem razredu svojega učilišča in to koncem leta.

Za zrelostno izkušnjo zgласi se lahko vsakdo. Dijakom, kateri so redno izvršili svoje nauke, zgласiti se je za zrelostni izpit dva meseca pred koncem šolskega leta pri ravnateljstvu in sicer pismeno. Profesorski zbor sklepa potem, koga je pripustiti k zrelostnemu izpitu, koga ne. V obče velja načelo, da dijaki, kateri dobé v zadnjega razreda drugem polletji izpričevalo drugega ali tretjega reda, ne smejo delati mature, óni pa, katerim je položiti tekom gotovo določenega časa opetovalni izpit iz kakega predmeta, ne smejo je delati prej, dokler tega opetovalnega izpita ne prebijejo.

Kandidatje za zrelostno izkušnjo, kateri niso zvršili rednih gimnazijskih studij, zgласiti se morajo vsaj tri mesece pred završetkom šolskega leta pri deželnem šolskem oblastvu, katero določi šolo, kjer jim je delati maturo.

Kdor se izkaže z zrelostno svedočbo realke, a hoče prebiti še zrelostno izkušnjo na gimnaziji, temu ni treba delati izkušnje iz matematike, fizike in iz prirodopisja, zato pa tem temeljiteje iz klasiških jezikov in iz zgodovine.

Zrelostni izpit je dvojen, usten in pismen, ter obsega vse predmete, kateri se učé na dotični šoli.

Za redne učence veljajo sledeče olajšave in sicer:

na gimnaziji: Iz učnega jezika, veronauka, prirodopisa in propedevtike ni delati izpita, nego se postavi v zrelostno svedočbo primerni red, kakor se izkaže iz redov zadnjih štirih semestrov. Dijaku, ki je imel iz zgodovine in iz fizike v zadnjih štirih semestrih red: odlično ali izvrstno, temu tudi iz teh dveh predmetov ni delati zrelostnega izpita;

na realki ni delati dijakom zrelostnega izpita iz kemije, prirodopisa, veronauka in risanja, nego se določi red primerno po redih v zadnjih štirih semestrih.

Za zrelostni izpit na učiteljiščih veljajo blizu taista določila.

Za dovoljenje, delati zrelostni izpit, plačajo redni dijaki pristojbine 6 gld., eksternisti pa 18 gld. Kdor je bil šolnine oproščen povsem ali pa samo na pol, plača tudi pristojbine samo polovico, oziroma je je povsem oproščen.

Kdor prebije zrelostni izpit na gimnaziji ali na realki, ima pravico zglasiti se za vojaško službo kot jednoletni prostovoljec. Za dijake učiteljišč veljajo glede vojaškega službovanja drugi olajševalni predpisi.

4. Šolnina.

Sleharni dijak, kateri ni izrecno oproščen šolnine, in to po sklepu učiteljskega zbora dotične srednje šole, katero obiskuje kot redni dijak, plačuje v mestih z več nego 25.000 stanovniki šolnine na leto 40 gld., v drugih mestih pa 30 gld., in sicer za vsako polletje naprej.

Šolnine opraščajo se oni dijaki, kateri izkažejo popolno siromaštvo svoje, oziroma onih, ki so dolžni zanje skrbeti, da jim torej nikakor ni mogoče plačevati šolnine, a vrh tega morajo biti prosilci lepega vedenja ter marljivi v šoli.

V slučajih, v katerih se vsled tega predpisa ne more dovoliti popolno oproščenje od šolnine, a so prositelji pomoči vredni, dovoli jim učiteljski zbor polovično oproščenje.

Dijakom, kateri vstopijo v srednjega učilišča prvi razred in žele biti oproščeni šolnine, vložiti je dotično prošnjo tekom osmih dnij po vzprejemu, a učiteljski zbor sklepa o njej po dveh mesecih, kadar je mōči soditi o prositelja napredovanji v šoli in njega naravnem vedenji.

Na učiteljiščih ni plačevati nikake šolnine.

5. Ustanove.

Dijaške ustanove zovejo se one milodarne ustanovitve, katere so založili posamezniki ali

korporacije v svrhu, da se z obrestmi založne glavnice podpirajo vredni in marljivi dijaki.

Ustanove so jako različne, kajti navadno določa ustanovno pismo natančno, kdo ima pravico do njih in kdo izgubi to pravico. V obče velja načelo, da izgubi pravico do stipendije vsak dijak, ki v šoli ne zadošča ali čegar nravno vedenje ni dostojno.

Srednja učilišča na Slovenskem.

Na Slovenskem so sledeča srednja učilišča:

A. Gimnazije.

1.) Velika gimnazija v Ljubljani. (V spodnji gimnaziji so paralelke s slovenskim in nemškim učnim jezikom, v gorenjih razredih je učni jezik nemški.)

2.) Mala gimnazija v Ljubljani (s slovenskim učnim jezikom).

3.) Velika gimnazija v Novem Mestu (s slovenskim učnim jezikom v spodnjih in nemškim v gorenjih razredih).

4.) Mala gimnazija v Kočevji (z nemškim učnim jezikom).

5.) Letos dovoljena velika gimnazija v Kranji s slovenskim učnim jezikom; za leto 1894./95. otvorita se le I. in II. razred.

6.) Velika gimnazija v Mariboru (s slovenskimi in nemškimi paralelkami v spodnjih razredih; v gorenjih razredih je učni jezik nemški).

7.) Velika gimnazija v Celji (z nemškim učnim jezikom). Radi slovenskih paralelk vrše se pogajanja.

8.) Mala (deželna) gimnazija na Ptuji (z nemškim učnim jezikom).

9.) Velika gimnazija v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

10.) Velika gimnazija v Beljaku (z nemškim učnim jezikom).

11.) Mala (samostanska) gimn. v Št. Pavlu na Koroškem (z nemškim učnim jezikom).

12.) Velika gimnazija v Gorici (z nemškim učnim jezikom).

13.) Velika (državna) gimnazija v Trstu (z nemškim učnim jezikom).

14.) Velika (mestna) gimnazija v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

15.) Velika gimnazija v Pulji (z nemškim učnim jezikom).

16.) Velika gimnazija v Kopru (z italijanskim učnim jezikom).

B. Realke.

17.) Velika realka v Ljubljani (z nemškim učnim jezikom).

18.) Velika realka v Mariboru (z nemškim učnim jezikom).

19.) Velika realka v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

20.) Velika realka v Gorici (z nemškim učnim jezikom).

21.) Velika (državna) realka v Trstu (z nemškim učnim jezikom.)

22.) Velika (mestna) realka v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

C. Učiteljišča.

23.) Učiteljišče v Ljubljani (moško in žensko, s slovenskim in nemškim učnim jezikom).

24.) Učiteljišče v Mariboru (moško, z nemškim in slovenskim učnim jezikom).

25.) Učiteljišče v Celovci (moško in žensko, z nemškim učnim jezikom).

26.) Učiteljišče v Gorici (žensko, s slovenskim, hrvaškim, italijanskim in nemškim učnim jezikom).

27.) Učiteljišče v Kopru (moško, s slovenskim, hrvaškim in nemškim učnim jezikom).

Visoke šole v Avstriji.

Visoke šole zovejo se tista učilišča, v katerih zadobi slušatelj najširšo občo in strokovno izobrazbo svojo.

Visoke šole so: Vseučilišča, tehnike, poljedelske, gozdarske in rudarske akademije. Kdor hoče vstopiti kot redni slušatelj na visoko šolo, izkazati se mora z zrelostno svedočbo srednje šole; izredni slušatelj more biti vsakdo, kdor ima dovolj znanja, da razume predavanja in je vsaj 16 let star. Državne izpite, brez katerih ni mōči okoristiti se praktiški visokih studij, smejo polagati samo redni slušatelji.

A. Vseučilišča.

V cislitvanski polovici avstrijsko-ogerske monarhije so nastopna vseučilišča:

1.) Vseučilišče Dunajsko (ima čvetero fakultet: bogoslovno [katoliško in evangeliško], modroslovno, pravno in medicinsko).

2. Vseučilišče v Pragi (ločeno v dva oddelka, v češki in nemški, ki sta oba povsem samosvoja. Vsak oddelek ima modroslovno, pravno in medicinsko fakulteto, a bogoslovna fakulteta jima je obema vkupna).

3.) Vseučilišče v Inomostu (ima vse štiri fakultete).

4.) Vseučilišče v Krakovem (ima vse štiri fakultete).

5.) Vseučilišče v Lvovu (ima bogoslovno, pravno in modroslovno fakulteto).

6.) Vseučilišče v Črnovcih (ima bogoslovno, pravno in modroslovno fakulteto).

Visokim šolam je tudi prištevati:

7.) C. kr. terezijansko akademijo na Dunaji. Ta zavod ima popolno gimnazijo in pravni fakultet. Vzprejemajo se večinoma gojenci-štipendisti, a vstopiti mogó tudi drugi, ako plačajo na leto 1000 gld. za hrano, obleko in šolnino.

8.) C. kr. orientalsko akademijo na Dunaji, katera odgaja svoje slušatelje za službo diplomatsko ali konzularno, posebno za iztočne dežele. Vzprejemajo se slušatelji, kateri so prebili gimnazijalni zrelostni izpit ter dokažejo po posebni izkušnji popolno znanje francoskega jezika.

Farmacevtiški kurs

je urejen na filozofski fakulteti vsakega vseučilišča, a vpisati se mogó vánj oni lekarski pomočniki, kateri so dovršili triletno službovanje v lekarni in izkažejo, da so z dobrim uspehom izvršili šest gimnazijalnih ali realnih razredov. Kdor je bil realec, dokazati mora tudi primerno znanje latinskega jezika.

B. Tehniške visoke šole.

V cislitvanski polovici avstrijsko-ogerske monarhije so sledeče visoke tehniške šole:

- 1.) Tehnika na Dunaji;
- 2.) in 3.) Tehniki v Pragi (nemška in češka);
- 4.) Tehnika v Brnu;

- 5.) Tehnika v Lvovu ;
- 6.) Tehnika v Gradci ;
- 7.) Tehnika v Krakovem.

Šole za umetniško in strokovno izobrazbo.

A. Visoke šole.

- 1.) C. kr. akademija obrazilnih umetnostij.
Za vzprejem treba je zvršene spodnje gimnazije ali realke in tolike dovršenosti v risanji, da more kandidat zlahka risati po uzorcih.
- 2.) Slikarska akademija v Krakovu.
(Pogoji kakor zgoraj.)
- 3.) C. kr. umetniška akademija v Pragi.
(Pogoji kakor zgoraj.)

B. Srednje šole.

- 1.) C. kr. avstrijskega muzeja za umetnost šola za umetniško obrt.
Za vzprejem treba je starosti 14 let in dovršene spodnje gimnazije ali spodnje realke.

C. Obrtne šole.

Obrtne šole zovejo se tista učilišča, na katerih si mogó pridobiti učenci najpopolnejšo dovršenost v svoji stroki. Na Slovenskem je samo jedna popolna obrtna šola, namreč v Trstu, z italijanskim učnim jezikom. Kdor

hoče biti vzprejet, dokazati mora, da je dovršil vsaj tri razrede srednje šole ali pa popolno meščansko šolo. V Celovci je oddelek obrtne šole za izobrazbo strojnikov. Učni jezik je nemški. Kdor hoče biti vzprejet, dokazati mora, da se je učil vsaj dve leti ključavničarstva ter z dobrim uspehom zvršil čveterorazredno ljudsko šolo.

D. Strokovne šole

so ona učilišča, v katerih se poučujejo dijaki zgol v jedni obrtni stroki, a ne tako obsežno, kakor na popolni obrtni šoli.

Na Slovenskem so nastopne strokovne šole:

- 1.) Strokovna šola za lesno, mizársko in rezbarsko obrt, za šivanje čipek in umetno vezenje v Ljubljani;
- 2.) Strokovna šola za lesno obrt v Kočevji;
- 3.) Strokovna šola za puškarstvo v Borovljah;
- 4.) Strokovna šola za risanje in modelovanje in lesno obrt v Beljaku;
- 5.) Strokovna šola za lesno obrt na Slatini.

Obrtne nadaljevalne šole

imajo namen, poučevati obrtniške učence v vseh vednostih, katere jim morejo biti koristne.

Na Slovenskem so nastopne obrtne nadaljevalne šole: v Celji, v Celovci, v Gorici, v Kamniku, v Kočevji, na Krškem, v Ljubljani, v

Mariboru, v Novem Mestu, v Postojini, na Ptuj, v Radovljici, v Škofji Loki in v Tržiču.

Trgovske šole.

Za mladeniče, kateri se hoté posvetiti trgovskemu stanu, so različna učilišča, na katerih se mogó izobraziti in sicer:

A. Visoke šole.

Trgovske visoke šole ali akademije so: na Dunaji, v Gradci, v Inomostu, v Tridentu, v Chrudimu, v Pragi (dve) in v Trstu (dve).

Kdor hoče vstopiti v trgovsko akademijo, mora dokazati, da je zvršil z dobrim uspehom spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko.

B. Srednje šole.

Srednjih državnih šol za trgovske nauke v Avstriji ni in kar je takih zavodov, vsi so ali privatni ali korporacijski.

Na Slovenskem so sledeče trgovske srednje šole:

1.) Mahrova trgovska šola in trgovska nadaljevalna šola v Ljubljani (z nemškim učnim jezikom).

2.) Nedeljska trgovska šola v Celji (z nemškim učnim jezikom).

3.) Trgovska šola v Mariboru (z nemškim učnim jezikom).

4.) Trgovska nadaljevalna šola v Ptuji (z nemškim učnim jezikom).

5.) Trgovska nadaljevalna šola v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

6.) Obrtnega društva trgovsko učilišče v Celovci (z nemškim učnim jezikom).

7.) Trgovska nadaljevalna šola v Beljaku (z nemškim učnim jezikom).

8.) Edelesova trgovska šola v Trstu (z italijanskim učnim jezikom).

Šole za poljedelstvo, gozdarstvo in rudarstvo.

A. Visoke šole

imajo svrho izobraziti slušatelje v dotični stroki popolnoma in kakor je primerno sedanjemu stanju znanosti. Kdor hoče vstopiti na kako visoko šolo, poljedelsko, gozdarsko, ali rudarsko, imeti mora zrelostni izpit gimnazije ali realke.

Na Avstrijskem so visoke šole te vrste:

1.) Visoka šola za poljedelstvo in gozdarstvo na Dunaji;

2.) Rudarska akademija v Příbramu;

3.) Rudarska akademija v Ljubnem.

B. Srednje šole.

Srednjih šol poljedelskih, gozdarskih in rudarskih je v avstrijsko-ogerske monarhije cis-

litvanski polovici šestnajst. Kdor hoče vstopiti v tako šolo, dokazati mora, da je zvršil z dobrim uspehom malo gimnazijo ali malo realko in da je star vsaj 16 let.

C. Male šole.

Male šole te vrste vzgajajo dijake tako, da jim je s časoma mogoče opravljati gospodarska dela manjših posestev, oziroma da si osvojé temeljne vednosti gospodarske. Male šole so dvojne: ali so popolne kmetijske šole, ali pa šole za posebno kmetijsko stroko. Pogoji za vzprejem so blizu povsod jednaki, zahteva se namreč zvršena ljudska šola.

Take šole so na Slovenskem nastopne:

- 1.) Deželna kmetijska, vinarska in sadjarska šola na Grmu pri Rudolfovem;
- 2.) Deželna kmetijska šola v Celovci;
- 3.) Deželna kmetijska šola v Gorici;
- 4.) Deželna vinarska in sadjarska šola v Mariboru;
- 5.) Deželna rudarska šola v Celovci.

Strokovne šole za živinozdravstvo.

Kdor se hoče posvetiti živinozdravništvu, dovršiti mora dotične študije na

c. kr. vojaškem živinozdravniškem zavodu na Dunaji, kjer se je učiti tri leta.

Kdor hoče biti vzprejet, mora dokazati, da je zvršil z dobrim uspehom šesti razred gimnazije ali realke, oziroma položiti mora vzprejemni izpit, ki zahteva isto toliko znanja, kakor ga je dobiti v imenovanih šolah.

Podkovske šole.

Za vzgajanje dobrih kovačev, kateri smejo tudi živino zdraviti, urejeni sta na Slovenskem dve „podkovski šoli“ in sicer v Ljubljani (učni jezik slovenski) in v Celovci (učni jezik nemški.)

Glasbene šole.

Na Slovenskem so nastopne glasbene šole, v katerih se morejo učenci naučiti svirati na vsa glasbila:

- 1.) Glasbena šola „Glasbene Matice“ v Ljubljani;
- 2.) Glasbena šola filharmoničnega društva v Ljubljani;
- 3.) Šola mestnega glasbenega društva v Celji;
- 4.) Pevska in glasbena šola filharmoniškega društva v Mariboru;
- 5.) Mestna glasbena šola v Gorici;
- 6.) Mestna glasbena šola v Trstu.

Navtiške šole

imajo namen, podati bodočim mornarjem ono teoretsko znanje, katero jim je potrebno, da mogó službovati na trgovskih ladijah.

Na Avstrijskem so sledeče navtiške šole:

- 1.) Navtiška akademija v Trstu;
- 2.) Navtiška šola v Kotoru;
- 3.) Navtiška šola v Dubrovniku;
4. Navtiška šola v Malem Lošinju.

Vojaška učilišča.

Država je ustanovila mnogo vojaških učilišč, da v njih vzgoji bodoče častnike.

A. Visoke šole.

1.) C. kr. vojaška akademija v Dunajskem Novem Mestu.

2.) C. kr. vojaško-tehniška akademija na Dunaji.

3.) C. kr. pomorska akademija na Reki.

Kdor hoče vstopiti v jedno teh dveh učilišč, izkazati mora, da je dovršil gimnazijske ali realčine nauke ter prebil zrelostni izpit.

Vojaška akademija v Dunajskem Novem Mestu odgaja častnike za pehoto in konjištvo; vojaško-tehniška akademija na Dunaji pa za topničarstvo, za pjonirstvo in inženirstvo.

Pomorska akademija na Reki vzgaja pomorske častnike.

B. Srednje šole

imajo namen, vzgojiti dobre vojake, kateri mogó postati častniki, ter se dele na

1.) male vojaške realke, katerih je čvetero, in sicer v Günsu, v St. Pöltnu, v Eisenstadtu in v Kašavi, in na

2.) velike vojaške realke, kateri sta dve: v Weisskirchenu in v Fišavi.

C. Kadetne šole

imajo isti namen, kakor vojaške srednje šole.

Kdor hoče vstopiti v kadetno šolo, mora biti za vojaško službo telesno sposoben, vsaj 14 let star ter imeti potrebno znanje, katero je izkazati z vzprejemnim izpitom.

Kdor hoče vstopiti v vojaško učilišče, a se mu ne dovolilo brezplačno poučevanje, mora skrbeti, da se bo zanj plačevalo redno, kolikor je predpisano, a imeti mora tudi natančno določeno število obleke itd., kajti drugače se zavrne.

Za brambovske kadetne šole veljajo isti ukazi, kakor za druge vojaške šole.



Moji učitelji.

I m é	Predmeti, katere učé
Ravnatelj: Razrednik:	

Moji učitelji.

I m é	Predmeti, katere učé

Moji sošolci.

I m é	Opomnja

Moji sošolci.

I m é

Opomnja

Moji sošolci.

Im é	Opomnja

Moji sošolci.

I m é

Opomnja

Zapisek do-

Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je dala

Naloga naj se odda

Zapisek do-

Naslov nalogi

mačih nalog.

Naloga se je dala

Naloga naj se odda

Zapisek do

mačih nalog.

Naslov nalogi

Naloga se je dala

Naloga naj se odda

Počitki na srednjih

kakor so določeni po ministerski naredbi

Skupina	Učilišča	Veliki počitki trajajo	Šolsko leto traja	Konec l. polletja je
I.	v Bolcanu, Meranu in v zapadni Galiciji	od 1. julija do 31. avgusta	od 1. septembra do 30. junija	dné 30., oziroma 29. januarja
II.	v istočni Galiciji in v Bukovini	od 16. julija do 31. avgusta	od 1. septembra do 15. julija	
III. a	na Gorenjem in Dolenjem Avstrijskem, Solnograškem, Koroškem, Kranjskem, Štirimskem, Češkem, Moravskem, v Šleziji in na Predarliskem	od 16. julija do 15. septembra	od 16. septembra do 15. julija	zadnjo soboto pred 16. februarjem
III. b	na Tirolskem (razven Bolcana, Merana in Rovereta) in v Trstu			
IV	na Goriškem in v Istri	od 16. julija do 15. septembra	od 16. septembra do 15. julija	zadnjo soboto pred 26. februarjem
	v Roveretu in v Dalmaciji	od 1. avgusta do 30. septembra	od 1. oktobra do 31. julija	

šolah avstrijskih,

z dné 21. decembra 1875. l., štev. 19.109.

Prazniki tekom šolskega leta				
božični	predpustni	velikonočni	binkoštni	Drugi prosti dnevi
od 24. do 27. decembra	zadnji ponedeljek in zadnji torek	od srede pred velikonočno nedeljo do torika po velikonočni nedelji	od sobote pred binkoštno nedeljo do torika po binkoštni nedelji	1) dné 4. oktobra, ker je cesarjev imendan, in 19. novembra, ker je cesaričin imendan. 2) dné 2. novembra. 3.) dva druga dneva, katera določi dotičnega učilišča ravnateljstvo.
od 24. decembra do 1. januarja	—			
od 24. do 27. decembra	zadnji ponedeljek in zadnji torek			

Zapisek knjig.

Št.	Pisateljevo ime	Naslov knjige	Število zvezkov

Razreditev šolskih ur v zimskem polletji.

Ure	Ponedelj.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
8—9							
9—10							
10—11							
11—12							
2—3							
3—4							
4—5							
5—6							

Razreditev šolskih ur v letnem polletji.

Ure	Ponedelj.	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
8—9							
9—10							
10—11							
11—12							
2—3							
3—4							
4—5							
5—6							

Evropski vladarji.

Imé vladarja

Leto in dan
rojstva

1	Viljem, vojvoda brunšviški		25. aprila	1806
2	Leo XIII., papež		2. marca	1810
3	Adolf, knez schaumburg-lippski		1. avgusta	1817
4	Kristijan IX., kralj danski		8. aprila	1818
5	Ernest II., vojvoda sasko-koburg-gotajski		21. junija	1818
6	Karl Aleksander, veliki vojvoda sasko-weimar-eisenaški		24. junija	1818
7	Viktorija I., kraljica angleška		24. maja	1819
8	Friderik Viljem, vojvoda meklenburg-streliški		17. oktobra	1819
9	Karol I., kralj würtemberški		6. marca	1823
10	Waldemar, knez lippe-detmoldski		18. aprila	1824
11	Jurij II., vojvoda sasko-meinški		2. aprila	1826
12	Friderik Viljem, veliki vojvoda badenski		9. septbr.	1826

I m é v l a d a r j a

Leto in dan
rojstva

13	Ernest, vojvoda sasko-altenburški	.	.	16. septbr.	1826
14	Peter, veliki vojvoda oldenburški	.	.	8. julija	1827
15	Albert, kralj saski	.	.	23. aprila	1828
16	Oskar II., kralj švedski in norveški	.	.	21. januv.	1829
17	Karl, knez schwarzburg-sonderhausenski	.	.	7. avgusta	1830
18	Franc Jožef I., cesar avstrijski	.	.	18. avgusta	1830
19	Jurij V., knez waldeški	.	.	14. januv.	1831
20	Friderik, vojvoda anhalt-desavski	.	.	29. aprila	1831
21	Henrik XIV., knez reuss-schleiški	.	.	28. maja	1832
22	Leopold II., kralj belgijski	.	.	9. aprila	1835
23	Ludovik IV., veliki vojvoda hesenski	.	.	12. septbr.	1837
24	Karl I., kralj rumunski	.	.	20. aprila	1839
25	Ivan II., knez liechtensteinski	.	.	5. oktobra	1840
26	Nikola I., knez črnogorski	.	.	25. septbr.	1841
27	Abdul Hamid, sultan turški	.	.	22. septbr.	1842

I m é v l a d a r j a

Leto in dan
rojstva

28	Umberto I., kralj italijanski	14. marca	1844
29	Aleksander III., car ruski	10. marca	1845
30	Jurij I., kralj grški	24. dec.	1845
31	Henrik XXII., knez reuss-greiški	28. marca	1846
32	Oton, kralj bavarski	27. aprila	1848
33	Friderik Franc III., veliki vojvoda mecklen- burg-schwerinski	22. julija	1848
34	Albert, knez monakovski	13. novbr.	1848
35	Viljem II., cesar nemški in kralj pruski	27. januv.	1859
36	Ferdinand I., knez bolgarski	30. maja	1861
37	Karlos I., kralj portugalski	28. septbr.	1863
38	Aleksander I., kralj srbski	14. avgusta	1876
39	Ema, kraljica nizozemska	11. aprila	1880
40	Alfons XIII., kralj španski	17. maja	1886

Deželni šolski nadzorniki.

Slovenske srednje in ljudske šole nimajo skupnega nadzorstva, nego so podrejene raznim nadzornikom v posamnih kronovinah in ti so:

I. **Josip Šuman**, c. kr. deželni šolski nadzornik za srednje in ljudske šole na Kranjskem; sedež: Ljubljana.

II. **Dr. Ivan Zindler**, c. kr. deželni šolski nadzornik za srednje šole na Štajerskem in Koroškem; sedež: Gradec.

III. **Dr. Konrad Jarz**, c. kr. deželni šolski nadzornik za učiteljišča in ljudske šole na Štajerskem; sedež: Gradec.

IV. **Dr. Josip Gobanz**, vitez reda železne krone III. vrste, c. kr. dež. šolski nadzornik za učiteljišča in ljudske šole na Koroškem; sedež: Celovec.

V. **Dr. Egidij Schreiber**, c. kr. velike realke ravnatelj in dež. šolski nadzornik za italijanske ljudske šole na Goriškem in na Gradiščanskem; sedež: Gorica.

VI. **Viktor Leschanofsky**, c. kr. dež. šolski nadzornik za srednje šole v Trstu, v Istri in na Goriškem in za nemške ljudske šole v teh deželah; sedež: Trst.

VII. **Anton Klodič** vitez Sabladoski, c. kr. deželni šolski nadzornik za slovenske, hrvatske in italijanske ljudske šole v Trstu, v okolici in v Istri, za slovenske ljudske šole na Goriškem in na Gradiščanskem, za učiteljišča v Istri in v Goriški ter za slovanske predmete na srednjih šolah v Primorji; sedež: Trst.

VIII. **Ferd. Osnaghi**, ravnatelj trgovinske in navtiške akademije v Trstu, za navtiške šole v Istri in v Dalmaciji; sedež: Trst.



Hrvatsko narodno pesništvo.





Uvod.

Vsi narodi na svetu so kolikor toliko pesniško nadarjeni, vsi ljubijo pesmi in petje, najbolj mej vsemi pa slovanski narodi. To priznavajo tudi inorodni pisatelji, najtočneje pa je to izrazil češki pisatelj Stur z besedami: „Arijski rodovi izražajo vsak po svoje to, kar jim polni dušo in po čemur hrepené. Ind kaže to z ogromnimi zgradbami, Perzijan s svetimi knjigami, Egipčan s piramidami, obeliski in labirinti, Grk s sijajnimi kipi, Rimljan s čarobnimi slikami, Nemec z lepo glasbo, Slovani pa so izlili dušo in misli v pripovedke in pesmi.“

Še dandanes se tam, kjer ni tuji upliv pokazil slovanskega značaja, vsaka, v narodovo življenje segajoča dogodka opeva, a kar se godi dandanes, to se je še v dosti večji meri godilo v preteklosti.

Dandanes so le historične dogodbe predmet narodnemu pesništvu. Nekdaj je bilo drugače. V tistih davnih časih, ko je cvetelo narodno pesništvo, je pesnik zajemal predmete svojim

umotvorom iz narodovega pripovedovanja, jih je zaodel v pesniško obliko in razširil med narod. Pesem je tako postala narodova last, a ker se je ustno širila, je umevno, da se je nje prvotna oblika vse bolj preminjala. Kar je ziožil prvi pesnik, tega si niso vsi doslovno zapomnili in so pesem po svoje prenarejali. To je uzrok, da je toliko varijant jedne in iste pesmi.

Tak je bil početek pojedinih narodnih pesniških proizvodov, ki so v nekem zmislju ogledali narodovega življenja in mišljenja. Zgodovina pripoveduje, da je imel v početku skoro vsak narod svojo posebno kasto pevcev na pr. Indi kučilave, Grki aede in rapsode, Germani barde, Skandinavci škalde, Angleži minstrelle itd. Ti so potovali po domovini in prepevali bodisi znane starejše ali novozložene pesmi. Narodno pesništvo se je tako čedalje bolj razvijalo, dokler niso pismeni ljudje uredili v celoto tiste proizvode, ki so imele med seboj notranjo zvezo. Tako je nastala indska Mahabarata, Ilijada in Odiseja, Nibelungi itd. Narodna epopeja je nastala tedaj, ko so narodi iz svojega prvotnega stanja jeli prehajati v drugo, v stanje razvoja in naobraženosti. Takisto, kakor pri vseh drugih narodih, je tudi pri Slovanih nastalo in se razvilo narodno pesništvo, ali z narodnim eposom se ne mo-

remo ponašati. Uzrok je menda ta, da niso stari Slovani nikdar doživeli tako znamenitih dogodov, kakor je bila za Grke trojanska vojna ali za Nemce selitev narodov.

Hrvatsko narodno pesništvo.

Mej slovanskimi narodi se je narodno pesništvo zlasti bogato razvilo pri Hrvatih ali Srbih, pri Rusih in pri Bolgarih. Najimenitnejše mej vsemi pa je narodno pesništvo hrvatsko, na katero opozarjati je teh vrstic namen. Narodno pesništvo hrvatsko je prava zakladnica poezije, v njem se zrcali slovanski značaj, slovansko naziranje sveta, slovansko srce in kdor se hoče navzeti pravega slovanskega duha, čitaj in študiraj hrvatsko narodno pesništvo.

Tu bodi omenjeno, da so Hrvati in Srbi jeden in isti narod in da imata oba do narodnega slovstva povsem iste pravice, da pa zaradi krajšega izražanja kaže rabiti samo jedno ime. V teh vrsticah jemal se bode ozir samo na narodno pesništvo, ne pa tudi na bajke in pripovedke, na poslovice in uganke, ki so tudi bistven del narodnega slovstva, o katerih pa zaradi pretesnega prostora tu ni moči razpravljati.

Starost in razvrstitev narodnih pesmij.

Starost sedaj znanih hrv. narodnih pesmij ni znana. Najstarejše so iz 14. veka, a ni dvoma da je narod tudi pred to dobo imel svoje bogato pesništvo. Predpostavlja se, da nastane vsaka pesem koj po dogodbi, katero opeva, in oziraje se na to, da v narodnih pesmih iz 14. veka ni razen imen skoro nič zgodovinskega, moramo priznati, da je hrvatski narod brez dvoma že pred 14. vekom imel svojo epiko. Turška katastrofa pa je na materijalno in kulturno življenje hrvatskega naroda tako usodno uplivala, da je ali svoje pesmi popolnoma pozabil in ustvaril povsem nove, ali pa — kar je verjetneje — vsebino svojih pesmij korenito premenil. Kake splošne ideje je narod pred 14. vekom, pred turško invazijo, opeval, o tem je vsako domnevanje izključeno.

Narodne pesmi je prvi njih zbiratelj Vuk Stefanović Karadžić razdelil na moške in na ženske.

Ženske pesmi so liriške ali liriško-epične in se nanašajo na najrazličnejše predmete in prilike zlasti iz obiteljskega življenja ali pa izražajo zgolj subjektivna čutila. Večinoma so kratke, jedrnate ter se, sosebnostno ljubavne pesmi, odlikujejo po nežnosti čustvovanja in po krāsoti in milini izražanja.

Junaških pesmij predmeti so jako mnogo-vrstni. Te pesmi opevajo rodbinsko življenje, pojejo o prijateljstvu, o pobratimstvu, o ropu deklet, a največ o osveti in o bojih s Turki. Poseben znak narodnega pesništva je personifikacija živalij in rastlin. To, kako reši kraljevič Marko sokolo, kako reši junak vrana, ribo itd. pogina, kako se dekle pogovarja s cvetkami, z oblakom, z danico, vse to kaže nežno in plemenito čustvovanje narodovo. Zategadelj je tudi jezik narodnih pesmij poln materijelnega in čustvenega bogastva, zlasti se odlikuje po številnih pridevniki, metaforah itd.

Epične narodne pesmi se dele na štiri dobe.

V prvo spadajo pesmi mitične vsebine, v katerih vlada samo fantazija in ki opevajo največ prirodne sile. Druga doba sega od 12. do 14. veka. Predmet pesmim iz te dobe je v prvi vrsti zgodovina slavne srbske rodovine Nemanjićev, ki so s Štefanom Dušanom izumrli leta 1366., in tragična katastrofa na Kosovem polju l. 1389. Tretja doba bi se smela imenovati doba romantične poezije. V tej dobi ni predmet pesništvu vzet iz narodove zgodovine, ampak narodne ideje se koncentrirajo v posamičnih osebah. Take osebe so hajduki. V teh pesmih se poje o junaških činih, katere so hajduki storili, boreč se neprestano s Turki, poje se pa tudi o domačem in v združnem

življenju in o nasilstvu turških gospodarjev v Bosni in v Hercegovini in v Primorju. Četrta doba obseza novejši čas. Tu se opevajo junštva Srbov za časa Miloša, ali borbe Črnogorcev s Turki. V to dobo spadajo pesmi o bojih Grahovljanov in Črnogorcev s Turki, pri katerih je preminoli Smail aga Čengić. Na podlagi teh narodnih pesmij je Ivan Mažuranić zložil svojo epično pesem z istim imenom.

Ta razdelitev je sicer dosti jasna in pregledna, ali taka vendar ni, da bi bilo moči razločevati pesmi, spadajoče v jedno ali v drugo dobo, bodi po obliki bodi po vsebini. Jedro vsega narodnega pesništva je hajdukovanje. Ko je Srbija po bitki na Kosovem polju izgubila svojo samostalnost, skušal je narod premagati tuje nasilstvo z malimi bitkami. Vsak zase je bil vojak in reklo bi se lahko, da je bil hajduk razbojnik, da ni bila njega vodilna ideja uzvišena in plemenita. Hajduk je pobijal Turka kot nasprotnika naroda in se zajedno boril za „krst častni i slobodu zlatnu“. Hajdukovanje je uplivalo na vse narodno pesništvo. Ta ideja je celo zašla v starejše narodne pesmi in jih je v tem zmislju premenila.

Narodne pesmi bi se pa mogle razdeliti tudi na čisto zgodovinske in na nezgodovinske.

Zgodovinske so nastale v novejši dobi, druge pa so toliko starejše, kolikor bolj nejasna je njih zgodovinska vsebina.

Mitični elementi v narodnih pesmih.

Najstarejše pesmi so predkrščanske pesmi. Nastale so za časa poganstva in slavé prirodne elemente. Najprej so se brez dvoma prepevale pri raznih poganskih obredih in dolgo je trajalo, da so se izolirale in pele samo zato, da se pojejo. Nekatere se pojo še dandanes na tisti dan, kakor v prâstarih časih. Mnoge so tudi dobile kristijansko vsebino, ne da bi za to bile izgubile poganski značaj. Sem spadajo mitologične pesmi, v katerih se prikazujejo solnce, mesec in zvezde v antropomorfični obliki, zlasti koledne pesmi, pa tudi pesmi o vilah. Vile nastopajo sicer tudi v junaških pesmih, a tu niso glavne osebe, kakor v mitologiških. Te vrste pesmi so le bolj znanstvene vrednosti, njih estetična vrednost je primeroma jako majhna.

Junaške pesmi spadajo vse v historično dobo. Ko so ljudje razmerje mej poganskimi bogovi in prirodo pozabili, in v spominu le to ohranili, kar je bilo čudno, izredno, strahovito, prenesli so to na ljudi in tako so nastali he-

roji. Torišče poganskih bogov so bili kraji, katerih nikjer ni, delovali so v času, stoječem izven zgodovine. Ko se je čutila potreba, da se ti bogovi bližje primaknejo ljudem, predstavila jih je človeška fantazija na svet, a ko so bili starodavni časi povsem pozabljeni, takrat so se dejanja bogov premestila v sijajne epohe in pripisala zgodovinsko znamenitim možem. Na zemljo prestavljeni mitus se je torej spojil z zgodovinskimi dogodkami. To vidimo pri Judih, Perzih, Grkih in Germanih.

Pripovedovanja o junaštvih, je treba zopet ločiti na tri vrste. V prvo spadajo mestna ali pokrajinska pripovedovanja. Ta so nastala v dobi, ko se zgodovina še ni ločila od poezije. Ta pripovedovanja govoré o zgodovini kakega mesta, kake pokrajine, ali o postanku kakega naroda. V drugo vrsto spadajo pripovedovanja, ki so nastala iz spojenja raznih mej soboj neodvisnih pripovedovanj. To so v strogem zmislu besede junaška pripovedovanja, ker so njih junaki središče raznih tradicij iz raznih časov. V to vrsto spada večina starejših hrvatskih narodnih pesmij, zlasti pesmi o kraljeviću Marku. Takozvani epični spevi (na pr. grško pripovedovanje o Argonavtih) spadajo v tretjo vrsto. Tem pesmim ni moči odrekati mitičnega jedra.

Pri Hrvatih sta pa na narodno pesništvo uplivala še dva faktorja: krščanska vera in iztočna literatura. Seveda so v narodnih pesmih stopile na mesto mitičnih herojev zgodovinske osebe, na mesto demonskih sil pa sovražni narodi, Arabi in Turki. ali ves tip nehistoričnih pesmij je tak, da ni utajiti njih mitičnega postanka.

Mimo junaških pesmij je mnogo takih, ki se po formi ne ločijo od junaških, v katerih pa se opevajo verske resnice in ideje. Te legende in balade so plod krščanskega upliva, dasi so potekle iz prvotno mitične oblike.

Realna stran narodnih pesmij.

Prav za prav bi morali tu analizovati vso vsebino narodnih pesmij, a v količkah sistematičnem redu je to povsem nemogoče. Zato se hočemo na vsebino ozirati le toliko, kolikor kaže značaj hrvatskega ali srbskega naroda, namreč na etično stran.

Običaji. Pesmi in pripovedke so plodi uma, običaji pa so splošno veljavna pravila, nastala bodisi po uplivu vere, državnega ali rodbinskega življenja. Hrvatski narodni običaji so originalni in so se tekom stoletij le primeroma malo premenili. Po narodnih pesmih je

to, kar je običaj utrdil, sveto in neprestopljivo, a marsikaj je dopuščeno, kar bi se drugod zmatralo za nemoralno. Tako se hvali v narodnih pesmih osveta in nasilstvo, kar vera obsoja, druge stvari se zopet obsojajo, ki so po veri dopuščene ali vsaj niso zle.

Običaji pri porodu, pri pogrebu, pri svatbi itd. so se deloma nespremenjeni ohranili do naših dnij tako, kakor se opisujejo v narodnih pesmih.

Vera v usodo. Poganski nazor, da je človeku vse sojeno in da svoji usodi ne uteče, naj stori, kar hoče, je sicer nekristijansk in v nasprotju z vero, ki uči, da ima človek prosto voljo, a hrvatski narod se je svoj čas te prazne vere trdno držal. To svedočijo pesmi in pripovedke o rojenicah in sojenicah, znane tudi Slovencem. Rojenice in sojenice so personifikacija vsakemu človeku v naprej določene usode. S to prazno vero v zvezi je tudi to, kar pojejo pesmi o „knjigah“, v katerih je zapisana usoda vsakega posamnika. Grki in Rimljani so vpraševali svoje preroke, stari Hrvati so — po pesmih — pregledovali „knjige“. Tako čita slavni junak Jug starodavne knjige in pesem pravi, da je potem govoril:

Vidite li moja braća draga!
Vidite li kako knjiga kaže:
Nastanut će posljednje vrijeme,

Nastanut će ovce i pšenice,
 I u polju pčele i cvijeta;
 Kum će kuma po sudu ćerati,
 I brat brata zvati po megdanu.

Takih mest je lahko mnogo navesti. Deloma je ta prazna vera ostanek iz poganskih časov, deloma jo je obudil in utrdil turški fatalizem.

Vera v Boga. Posebna pobožnost je jedna najbistvenejših delov slovanskega značaja sploh in narodne pesmi jo izražajo tako lepo, da se jim ne moremo prečuditi. Hrvat veruje trdno v Boga in se drži njegovih zapovedij. Kako lepo in spoštljivo se govori v narodnih pesmih o duhovnikih in njih zvanju, o redovnikih in samostanih. Bog in vera je bila, kakor kažejo narodne pesmi, hrvatskemu narodu vedno čvrsta opora v vseh okolnostih njegovega življenja. Krasna je v tem oziru pesem, ki pripoveduje, kako je sv. Elija prinesel carju Lazarju „knjigo“ Bogorodice, naj si izbere posvetno ali nebeško carstvo. Car Lazar se je odrekel posvetnemu in si je izbral nebeško carstvo ter vsled tega preminil na Kosovem polju. In ko pesem konča popis katastrofe na Kosovem, završuje s tužnimi in vender tolažljivimi besedami: „Sve je sveto i čestito bilo, i milome bogu pristupačno“. — Človek v narodnih pesmih je vsak hip pripravljen za svojo vero umreti. Nobena stvar

ga ne navdušuje tako, kakor vera. Kateri narod ima pač pesem tako polno verskega čustvovanja, kakor je pesem „Ropstvo i ženitba Jakšića Stjepana“. Turki so ujeli Jakšića in ko ga turški car zagleda, bi ga rad zase pridobil. Ponudi mu vezirstvo in svojo hčer če se poturči, a Jakšić mu odgovarja:

Nigda ti se poturčiti neću,
Ni odreći od krsta mojega,
Ni Hristovu vjeru pohuliti,
Da me sjedneš u tvoje stolove,
Da mi podaš blago od svijeta.

Car naroči na to vezirju, naj pregovori Jakšića. Vezir grozi junaku s smrtjo, ta pa pravi:

Hoću moju glavu izgubiti
Radi krsta i Bogorodice,
I zakona od Krista mojega,
A nigda se poturčiti neću.

Greh. Kar je greh po naukih vere, to se smatra seveda tudi v narodnih pesmih za greh, a največji grehi so tisti, ki se nanašajo na moralne institucije. Narodne pesmi ne sodijo strogo, če kdo ne hodi k službi božji ali če ne moli, sodba pa je stroga, če zanemarja gostoljubje, ne spoštuje svojih roditeljev itd. V neki pesmi očita Kraljevič Marko begu Kostadinu vse grozovitosti, katere je storil, najbolj pa mu zameri: da dveh sirot ni po-

gostil, da je pri obedu mlajše goste posadil pred starejše in da ni bilo pri obedu ne njegovega očeta ne njegove matere. V drugi pesmi pa pride mati božja mej svetnike vsa objokana, a ko jo vpraša sv. Elija, zakaj joče, pravi:

Kako neću suze proljevati,
 Kad ja idem iz zemlje Indije,
 Iz Indije, iz zemlje proklete.
 U Indiji teško bezzakonje:
 „Ne poštuje mladji starijega,
 Ne slušaju djeca roditelje.
 Roditelji porod pogazili,
 Crn im bio obraz na divanu
 Pred samijem Bogom istinijem;
 Kum svog kuma na sudove ćera,
 I dovede lažljive svjedoke
 I bez vjere i bez čiste duše;
 I oglobi kuma vjenčanoga,
 Vjenčanoga i krštenoga,
 A brat brata na megdan zaziva...

Strah pred Bogom in sramota pred ljudmi je torej po narodnih pesmih tista moč, ki odvrča človeka od greha.

Junštvo. Narodne pesmi zmatrajo za dolžnost vsakega človeka, da pozna svojo moralno vrednost, da spoštuje samega sebe in da skuša preprečiti vse, kar bi to njegovo vrednost moglo zmanjšati. Vsi junaki v narodnih pesmih se trudijo, da ugodé tej zahtevi. Tako pravi črnogorski vladika svojim vojakom:

„da ni striela tako jaka nije, da razčupa srce u junaka, kao ukor i sramota“, na drugem mestu pa zopet: „više valja mudra glava i tvoj pošten glas, neg na tebe zlatna puca i svileni pas“. Tudi negativno se to izraža. Car Stjepan pravi svojim bratrancem, ki so vsi pijančevalci: „da če ih objesiti, da ga po svietu ne sramote“, vojvoda Rajko pa se usmrti, „jer mu je povrjedjeno poštenje“.

Čast in poštenje se ne varuje s tem, da človek ničesar ne stori, kar je zoper njegova moralna čutila, ampak treba je tudi, da stori vse, kar je kot moralno bitje storiti dolžan. Kar se tiče posebej junakov, je po narodnih pesmih njih poglavitna dolžnost, da se vedno in povsod junaško vedejo in ne pripuste, da jih kdo prevlada. Največja sramota je, da zateče koga smrt, ne da bi se s čim odlikoval. Celo po smrti se junak ne odreče junaštvu. Mladi junak Sekula prosi očeta, naj ga na cesti pokoplje

Da s' naslušam trupka od konjica
I jauka od dobrih junaka.

Čim pa pozabi junak na svoj pravi poklic in zlorablja svoje junaštvo, je že prestopil mejo, katero mu določa čast.

Ako bi hoteli vse junake hrvatskih narodnih pesmij oceniti, morali bi vsakega posameznega analizovati po tem, kar pripovedu-

jejo o njem narodne pesmi. To ni mogoče na tem mestu. Zategadelj se hočemo omejiti na najmarkantnejšega, na Kraljevića Marka. Predno pa to storimo, naj še omenimo, kar velja za vse junake narodnih pesmij sploh, to namreč, da njihovega heroizma nikdar ne vzpodbuja romantična ljubezen in da so vsi izredno močni.

Kraljević Marko ni bil v resnici tak junak, kakor ga popisujejo narodne pesmi. Prav za prav je bil izdajalec naroda. Markov oče je bil srbski kralj Vukašin Mrnjavić (1367—1371). Po njegovi smrti ni hotel narod njegovega sina Marka priznati kot kralja, nego se je oklenil Lazarja Grebljanovića. Prišlo je do boja in ker je bil Marko premagan, je prestopil v tabor turškega sultana Murata in se zanj boril zoper svoj narod.

Tak je bil Kraljević Marko v resnici, narodne pesmi pa ga le poznajo kot junaka vseh junakov. Močan je tako, da more „mahati buzdovanom, koji nosi 66 oka“. Kjer pa z golo hrabrostjo ničesar ne opravi, tam je lokav kakor Ulis. I jedno i drugo kaže narodna pesem sledeče vsebine: Turški car prosi Marka, naj mu pride na pomoč zoper Arabe. Marko gre v boj in zavzame 44 mest, le mesta Okan ne more tri leta zavzeti. V tem pa pobija arabske junake in nosi njih glave pred carja. Njegovi sovražniki ga obrekujejo pri carju, da seka

Marko mrličem glave. Ko izve Marko za to, prosi carja, naj mu dovoli praznovati svoj god. Car mu to dovoli. Čim izvedo Arabi, da je Marko odšel, napadejo Turke in pobijejo 30.000 vojakov. Drugi dan jih pobijejo 60.000, tretji dan 100.000. Šele tretji dan se da Marko preprositi in pride carju na pomoč ter premaga Arabe. V tem boju zadobi 70 ran. Car mu da 1000 cekinov, da si kupi zdravil in plača zdravnika. Marko pa ni iskal zdravnikov

Več on ide od krčme do krčme
Te on traži, gde je bolje vino.
Tek se Marko vina ponapio
I grdne mu rane zarastoše.

Marko je pošten in pravicoljuben. Ko se njegov oče z Urošem prepira za carstvo in ga pokliče za razsojevalca, prisodi carstvo Urošu. Oče ga hoče ubiti, Marko pa beži pred njim, ker se ne spodobi, bojevati se z očetom.

Vseh njegovih kreposti najlepša pa je njegova skromnost. Ko ga Turek Ali aga poživlje na tekmovalni boj, se Marko neče udati, ker ve, da premaga Turka. Turek pravi, da mu podari vse svoje imetje. Marko ga premaga, pa pusti Turku vse, kar mu je ta obetal.

To so svetle strani v Markovem značaju, ali on je imel tudi slabih lastnostij. Njegov oče toži o njem:

Imam sina samovoljna
 Sina moga Kraljevića Marka,
 Kudgod ide, nikoga ne pita;
 Gdjegod sjedne svudje pije vino
 A sve radi kavge da ogradi.

Deklici, ki ni hotela postati njegova žena, je odsekal roki in ji izkopal oči ter sploh storil veliko grozovitostij.

Pobratimstvo in kumstvo. Temelj vsemu redu v človeški družbi je načelo, priznavati svojemu bližnjiku vse to, kar zahteva vsak sam zase. Narodne pesmi poznajo pravi ideal te vzajemne zveze, namreč pobratimstvo in kumstvo. V njih mrgoli vzgledov, najplemenitejšega pobratimstva. Še dandanes je navada, da se dva moška ali dve ženski pobratita oziroma posestrita, sevé da sedaj nimata nikakih dolžnostij drug proti drugemu. V narodnih pesmih pa je pobratimstvo nerazrušljiva vez, ki nalaga vsakemu svetih dolžnostij. — Sklepalo se je pobratimstvo v cerkvi „u ime Boga i svetoga Jovana“ in pobratima sta prisegla, da bodeta dobro in zlo vkupno prenašala, pa naj bi ju to prijateljstvo veljalo življenje. Po narodnih pesmih stori velik greh, kdor greši zoper pobratimstvo. To isto velja tudi o kumstvu.

Rodovina. Slovanom je bila rodovina od nekdaaj sveta in v narodnih pesmih se zrcali

to na sto in sto mestih. Da je bilo rodbinsko življenje tako vzvišeno, k temu je seveda mnogo pripomogla zadruga. V zadrugi niso sinovi zapuščali doma, nego živeli vsi vkupe in tudi imetje jim je bilo vsem skupno. Na čelu rodbovine je stal „otac“, najsposobnejši mož v celi zadrugi in vsi so se mu pokoravali. Žene so opravljale gospodarska dela. Pri njih se v narodnih pesmih najbolj čisla pridnost in pokornost, pri deklicah pa sramežljivost. V neki pesmi je „djevojku Milicu“ sram pogledati na oblake, tovarišice se ji posmehujejo, češ, da ni pametna ali pa preveč modra, ona pa jim odgovarja:

Nit sam luda nit odviše mudra
Nit sam vila da sbijam oblake,
Več djevojka, da gledam preda se.

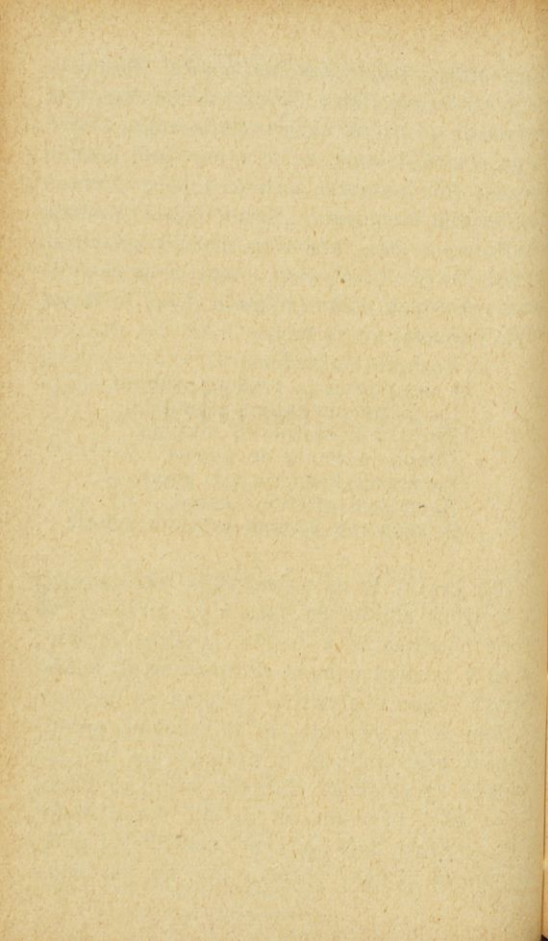
Uzorna mladenka je po narodnih pesmih tista, ki je po turški navadi vzrasla v hiši in „ne pozna ni sunca ni mjeseca, niti znade, na čem žito raste“.

Kletve in osveta. Glede sovraštva, kletev, osvete, se nahajajo v narodnih pesmih skoro sami ekstremi. Kakor so prijateljske vezi čvrste in nerazrušne, tako je tudi sovraštvo neizmerno in ne ugasne nikdar. Gorje tistemu, kdor koga razžali. Prekolne ga in po narodni veri se kletev izpolni. Posebno huda je ženska kletev. Narodne pesmi pravijo, da se zemlja

groze strese, kadar zakolne ženska. Najhujša pa je materina kletev. Kogar zadene, tega teži še onkraj groba. Še ekstremnejše kakor kletve so grozovita dejanja, ki se v narodnih pesmih povsem hladnokrvno pripovedujejo. Krvavo maščevanje imenovano „Krvna osveta“ prehaja od očeta na sina, ker velja načelo „glavo za glavo“. Grozovito ali celo s smrtjo se kaznuje vsak prestopnik dolžne pijetete. Tako je Novaković namazal svojo ženo

Voskom i katranom
I sumporom in brzijem prahom,
Pa ju uvi mekanim pamukom,
Pa ju poli žestokom rakijom,
Ukopa je zemlji do pojasa,
Pa zapali kosu na vrh glave,
A on sedi piti vino ladno,
A žena mu jasnom sviećom svietli.

Ta kratki, le na najvažnejše reči ozirajoči se pregled narodnega pesništva Hrvatov ali Srbov potrjuje že v uvodu izrečene besede: da se v tradicionalnem slovstvu zrcali značaj naroda, čegar poglavitna svojstva so ljubezen za dom in za svobodo ter za rodovino, prstodušnost, gostoljubnost in hrabrost pa tudi nebrzdana krvoločnost. Narodne pesmi so dokaz, da je imel hrvatski ali srbski narod vedno neko kulturo, dasi bistveno različno od grške ali rimske in neki posebni dar za pesništvo.



Oznanila.



Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani — Kongresni trg šte. 2.

Jos. Stritarja zbrani spisi, 6 zvezkov v osmerki, mehko vezanih stane 15 gld., v platno vez. 18 gld. 60 kr., v franc. vezbi 20 gld. 70 kr.

Levstikovi zbrani spisi. Urédil Francišek Levec. Naročilna cena vsem petim zvezkom v mehki vezbi je av. velj. 10 gld. 50 kr., v platno vezani stanejo 13 gld. 50 kr., v pol francoski vezbi 14 gld. 50 kr., v telečjem usnji (najfinejša vezba) 15 gld. 50 kr.

Poezije Simona Gregorčiča. Druga pomnožena izdava. Elegantno vezana knjižica z zlatim obrezkom 2 gld., nevezana 1 gld. 20 kr.

Balade in romance. Napisal A. Aškerc. Cena broširani knjigi 1 gld. 30 kr., v izvirne platnice elegantno vezani pa 2 gld.

Narodne pesmi koroških Slovencev. Zbral in na svetlo dal J. Scheinigg, c. kr. gimnazijski profesor v Celovci. 466 strani v osm. Mehko vezane 1 gld. 70 kr.

Zlatorog. Planinska pravljica. Spisal R. Baumbach. Preložil A. Funtek. Cena v izvirne platnice elegantno vezani 2 gld.

A. Funtek: Godec. Poleg narodne pravljice o vrb-skem jezeru. Cena mehko vezani knjigi 1 gld. 20 kr., elegantno vezani knjižici z zlatim obrezkom 1 gld. 80 kr.

Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813. Spisal Avgust Dimitz 2 zvezka v osm., 1500 strani, broširana 12 gld.

Kurzgefasste Geschichte Krains mit besonderer Rücksicht auf die Culturentwicklung. Spisal Avgust Dimitz. 10 pol v osm., broširana 80 kr., elegantno vezan 1 gld. 50 kr.

Dobivajo se pri nas tudi vse šolske knjige, kakor tudi vse za srednje šole pomočne knjige, zemljevide in atlante, potem latinske, grške in nemške klasike in besednjake.

Slovanska knjižnica

izhaja v „Goriški tiskarni“ A. Gabršček v Gorici vsakih 14 dni v snopičih od 3 do 5 pol. Cena posamičnemu snopiču je 12 kr., za naročnike pa po 10 kr. Naročnino je pošiljati naprej in če le mogoče najmanj za 10 snopičev skupaj.

Do konca julija 1894. l. so izšli sledeči snopiči :

- Snopič 1.** „Ratmir“, češki spisal Jan Vávra. Dodan je zgodovinski spis o dobi, ko se je vršila ta povest.
- Snopič 2.** I. „Pojdimo za Njim“, povest. II. „Angelj“. Spisal Henrik Sienkiewicz. III. Dodana je krasna hrvaška pesem „Stanku Vrazu“, spjeval August Šenoa.
- Snopič 3.** I. „Slučajno“, ruski spisal P. N. Polevoj. II. „Amerikanci“, povest; spisal I. I. Jasinski. Dodan je pisec o pisatelju Polevem.
- Snopič 4.** „Protivja“, povest iz slovaškega življenja; spisala Ljudmila Podjavorinská. — Dodatek o Slovaki in pisateljici. — Azbuka za Slovence, Srbe in Ruse.
- Snopič 5.** I. „Cesarja je bil šel gledat“. Humoreska. — II. „Pravda“. Humoreska. — III. „Prevžitkar“. Povest. — IV. Članek: „O baltiških Slovanih in Lužičanih“.
- Snopič 6.** in **7.** I. „Stara Romanka“. Povest. Poljski spisala E. Orzeszkova.
- Snopič 8.** I. „Mati Zlatko“. Češki spisal Konrad. — II. „Pogumnim Bog pomaga“. Božična pripovedka. Ruski spisal P. N. Polevoj.
- Snopič 9.** I. „Žalostna svatba“. Povest iz življenja poljskega naroda. Spisala Valerija Morzkowska. — II. „Kako sem izpovedoval Turke“. Češki spisal Jos. Holeček.
- Snopič 10.** „Osveta“. Povest o razmerah v človeški družbi XV. stoletja. Češki spisal Dragotin Sabina. — „Stric Martinek“. Obrazek s Slovaškega. Češki spisala Gabrijela Preissová.
- Snopič 11., 12., 13. in 14.** Odiseja. Povest slovenski mladini. Prosto po Homerju spisal Andrej Kragelj.
- Snopič 15.** „Kjer je ljubezen, tam je Bog“. Ruski spisal grof Leo Tolstoj. — „Rakvar“ (Grobovščik). Ruski spisal A. S. Puškin. — „Božena“. Resnična povest iz češčine.
- Snopič 16.** „Turopoljski top“. Povest. Hrvaški spisal August Šenoa. — „Dvoboj“. Iz zapiskov prijateljevih. Spisal Svatopluk Čech.
- Snopič 17.** Izbrani spisi Václava Kosmáka I. — 1. „Káko šibo si je izmislil Jakob za hudobno Teklo“. — 2. „Babice“. Obrazek na lice in narobe. — 3. „Berači“.
- Snopič 18.** Izbrani spisi Václava Kosmáka II. — Obsega tri krasne obraze iz „Kukátk“.
- Snopič 19.** „Pošasti“. Povest. Češki spisal V. Beneš-Třebizský. Poslovenil Z. Ž. Trbojski.
- Snopič 20.—23.** „Zaobljuba“. Povest. Hrvaški spisal Ferd. Becić. — „Štiri dni“. Ruski spisal V. M. Garšin.

MATIJA GERBER

(Josip Gerber)

na Kongresnem trgu šte. 4 v Ljubljani

priporoča slavnemu občinstvu

svojo veliko in dobro urejeno

knjigoveznico

v katerej more dela solidno in po jako nizkih cenah izvrševati. — Nadalje priporoča svojo veliko izber

slovenskih in nemških molitvenikov, svetih podob, rožnih vencev
itd., itd.

Šolskega orodja

kakor pisank in risank, ki se rabijo tukaj, risalnih blocks, risalnih desk, svinčnikov, črnih, pisalnih plošč in črtalnikov itd.

Za šolske biblijoteke:

Ivan Tomšič: *Knjižnica slovenske mladine*, zvezek 1—3. obsegajoč: *Dragoljubci*, *Peter Rokodelčič*, *Sreča v nesreči*; Markič: *Priповedke za mladino*. P. S. Sekolov: *Narodne pripovedke* in Fr. Nedeljko: *Don Kišot iz la Manche*.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Slonove ulice št. 9
priporočata

↔ svojo bogato ↔

zalogo zgotovljenih oblek

v vsaki velikosti

po najnižji ceni.

Kdor si kupuje obleko, ogleda naj si najprvo najino zalogo.



Fran Čuden

urar v Ljubljani

Glavni trg št. 25, nasproti rotovžu

priporoča svojo

bogato zalogo

finih švicarskih, žepnih, zlatih, srebrnih
in nikelnastih ur, stenskih ur z nihalom,
ur budilnic, verižic, prstanov, uhanov
in vseh v to stroko spadajočih stvari po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo natančno pod poroštvom.

Na zahtevanje ceniki zastonj in franko.



Klobuke



najlepše in najfinejše

— po najnižji ceni —

prodaja

J. Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo 1 in v Gledaliških ulicah 6.

Alojz Persche

v Ljubljani, pred škofijo št. 22, poleg rotovža

priporoča

svojo bogato zalogo

volnenega in pavolnatega perila za gospe, dame in dečke, nadalje nogovice, dokolenice (kamašne), rokovice, oprte, dežnike in kučme, gospodske srajce z gladkimi in nagubanimi prsmi najboljše vrste, ovratnike, manšete in vedno najmodernejše kravate.

Vselej najnovejše

v rezbarskih izdelkih, galanterijskem blagu, pleteninah in igračah, palicah, otročjih vozičkih, košarah in drugih popotnih potrebščinah, parfumerijah, bijouterijah, za kadenje potrebnih stvaréh in raznih predmetih z godbo ponuja po jako nizkih cenah na debelo in drobno

Fr. Stampfel

(v Zvezdi)

v Ljubljani na Kongresnem trgu v „Tonhalle“.

Opazka. Velika izber razpel (britkih marter) jako umetno rezljana, dalje zaloga najboljših in najcenejših tabačnih pip.

Ant. Zagorjan

knjigar v Ljubljani

priporoča

Gestrinove pesmi, Izza mladih let
po 80 kr., vez. 1 gld. 30 kr.

 Gregorčičeve pesmi II. del 
vez. 1 gld., eleg. vez. 1 gld. 60 kr.

A. Funtek: „Mladini za kratek čas“
s podobami 60 kr.

Zalogo

Narodne tiskarne
razprodaja

ANTON ZAGORJAN

v Ljubljani

in priporoča iz iste sledeče knjige:

Jurčičeve zbrane spise.

1. zvezek: Deseti brat, Roman

2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski ja-
ničar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. —
II. Spomini na deda Pravljičice in povesti iz slo-
venskega naroda. — III. Jesenska noč mej slo-
venskimi polharji. Črtice iz življenja našega na-
roda. — IV. Spomini starega Slovence ali črtice
iz mojega življenja.

3. zvezek: I. Domen Povest. — II. Jurij
Kobila. Izvirna povest iz časov lutrovske reforma-
cije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrban Smu-
kova ženitev. Humoristična povest iz narodnega
življenja. — V. Golida. Povest po resnični do-
godbi. — VI. Kozlóvska sodba v Višnji gori.
Lepa povest iz stare zgodovine.

4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega
življenja kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojinje.
Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klošterski
žolnir. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva
brata. Resnična povest.

5. zvezek: I. Hči mestnega sodnika Izvirna
zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški
vâlpet. Povest. — III. Sin kmetskega cesarja.
Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V.
Pipa tobaka. Pov. — VI. V vojni krajini. Povest.

6. zvezek: I. Sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telečja pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. Bojim se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovci. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Črtica iz življenja političnega agitatorja.

7. zvezek: I. Lepa Vida Roman. — II. Ivan Erazem Tatenbach. Izviren historičen roman iz sedemnajstega veka slovenske zgodovine.

8. zvezek: I. Cvet in sad. Izviren roman. — II. Bela ruta in bel denar. Povest.

9. zvezek: I. Doktor Zober. Izviren roman. — II. Mej dvema stoloma. Izviren roman.

10. zvezek: I. Rokovnjači. Zgodovinski roman. — II. Moj prijatelj Jamralec. — III. Šest parov klobas. — IV. Po tobaku smrdiš. — V. Ženitev iz nevošljivosti.

11. zvezek: I. Tugomer. Tragedija v petih dejanjih. — II. Berite novice! Vesela igra v jednem dejanji. — III. Veronika Deseniška. Tragedija v petih dejanjih. — IV. Pripovedne pesmi.

Zvezek po 60 kr., eleg. vezan po 1 gld. Pri vnanjih naročilih velja poštnina za posamični nevezani zvezek 5 kr., za vezani 10 kr.

Dr. Valentina Zarnika zbrani spisi.

I. zvezek: Životopis dr. V. Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! — Maščevanja usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Broširan 50 kr., elegantno vezan 1 gld.

Razne knjige.

1. **Blôdne duše.** Roman. Češki spisal Václav Beneš Třebízsky. Preložil Ivan Gornik. Mala 8^o, 523 strani 70 kr
2. **Otci in sinovi.** Roman. Ruski spisal J. S. Turgenjev. Preložil Ivan Gornik. Mala 8^o, 357 strani 50 kr.
3. **Undina.** Spisal André Theuriet, poslovenil Vinko. Mala 8^o, 143 strani 20 kr.
4. **Vilênski Brodnik.** Spisal Emile Souvestre, prevel Muhoder. Mala 8^o, 82 strani 15 kr.
5. **Dnevnik.** Spisal Ludovik Halévy, poslovenil Vinko. Mala 8^o, 95 strani 15 kr.
6. **Ukrajinske dume.** Češki spisal E. Jelinek. Poslovenil Podvidovski. Mala 8^o, 84 strani 15 kr.
7. **Časnikarstvo in naši časniki.** Spisal * * * Stat nominis umbra. Mala 8^o, 19 pól 40 kr.
8. **Dubrovski.** Povest. Spisal A. S. Puškin, poslovenil J. P. Mala 8^o, 122 str. 25 kr.
9. **Nov.** Roman. Spisal I. Turgenjev, poslovenil M. Malovrh. Mala 8^o, 32 pól 70 kr.
10. **Razne pripovedke.** *Najgrozovitejša muka peklena.* Spisal Catulle Mendès; prevel Vinko. — *Ulomci.* Spisal Sevnican. — *Silvestrov otročiček.* Kalifornska povest. Spisal Bret Harte, poslovenil Vinko in *Uničeno življenje.* Češki spisal Stroupežnický, preložil Vinko. Cena 40 kr.
11. **Pariz v Ameriki.** Roman. Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat nominis umbra. Mala 8^o, 535 strani 50 kr.
12. **Ivan Zbogar.** Zgodovinski roman Spisal Charles Nodier, poslovenil J. Kržišnik. Mala 8^o, 198 strani 25 kr.

13. **Junak našega časa.** Roman. Spisal M. Lermontov, posl. J. P. Mala 8^o, 204 str. 40 kr.

14. **Selski župnik.** Roman. Spisal L. Halévy, poslovenil Vinko. Mala 8^o, 203 str. 25 kr.

15. **Knez Srebrjani.** Roman. Spisal grof A. K. Tolstoj, posl. J. P. Mala 8^o, 600 str. 70 kr.

16. **Za dragocenim korenem.** Povest iz življenja kitajskih pogozdnikov. Spisal A. J. Maksimov. Poslovenil J. P. Mala 8^o. 141 str. 20 kr.

17. **Dve povesti.** *Med knjigami in ljudmi.* Češki spisal S. Čeh, preložil I. Skalar. — *Doktor Holman.* Božična povest. Ruski spisal M. Boján, preložil I. J. Štefanov 25 kr.

18. **Štiri novele.** Mala 8^o, 30 kr.

19. **Izlet v Carigrad.** Spisal A. Aškerc. Mala 8^o, 20 kr.

V isti zalogi sta izšla in se dobivata po *znižani ceni* še sledeča zvezka:

I. zvezek, ki obsega: *Stenografija*, spisal dr. Ribič. — *Životopisje*, spisal Bož. Rajč. — *Prešern, Prešerin in Prešeren*, spisal Fr. Levstik. — *Telečja pečenka*, novela, spisal J. Jurčič. — *N. Machiavelli*, spisal dr. Ribič. — *Pisma iz Rusije*, spisal dr. Celestin. — *Trštvo z grozdom na Ruskem*, spisal dr. J. Vošnjak. — *Čegava bode*, novelica, spisal J. Ogrinec. — 15 kr.

V. zvezek, ki obsega: *Meta Holdenis*, roman, francoski spisal Vik. Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik. — 25 kr.

Anton Zagorjan

razprodaja tudi zaloge

Slovenske Matice in Dramatičnega društva.

LJUBLJANSKI ZVON.

Leposloven in znanstven list.

Letnik XIV.

Izhaja vsak mesec v elegantni obliki na štirih polah ter stane naročilo za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr.

Po deželah zunaj Avstrije stane Ljubljanski Zvon 5 gld. 60 kr.

Posamezni zvezki se oddajajo po 40 kr.

Za dijake za celo leto gld. 4.—.

V zalogi so in se dobivajo še naslednji zvezki Ljubljanskega Zvona prejšnjih letnikov:

Letnik	III. nevezan	.	.	.	.	3 gld.	—	kr.
»	V. nevezan	.	.	.	.	3	»	— »
»	VII. nevezan	.	.	.	.	4	»	— »
»	VIII. nevezan	.	.	.	.	4	»	— »
»	IX. nevezan	.	.	.	.	4	»	— »
»	X. nevezan	.	.	.	.	4	»	— »
»	XI. nevezan	.	.	.	.	4	»	60 »
»	XII. nevezan	.	.	.	.	4	»	60 »
»	XIII. nevezan	.	.	.	.	4	»	60 »

Letniki I., II., IV. in VI. so nam že pošli.

Platnice za posamezni letnik
stanejo 75 kr.



A. Zagorjan

v Ljubljani

na Kongresnem trgu  (v Zvezdi) štev. 7
priporoča

svojo knjigarno
in
trgovino s papirjem.

—♦♦—
V zalogi ima po večini
vse učne in novejše slovenske lepo-
znanske in znanstvene knjige,
vse pisalne, risalne in šolske po-
trebščine in sprejema naročila na
vse druge književne proizvode,
časopise in tiskovine.

—♦♦—
✱ Naročila izvršujejo se točno in vestno. ✱

Beležnica.







